

ÉLETTÜNK

XX. évf. 9. szám (20. Jahrg., Nr. 9)

Az európai magyar katolikusok lapja

1988 szeptember

FRANK MIKLÓS:

Magyarország = újra „Mária országa”?

A SZENT ISTVÁN ÉV ZÁRÓ ÜNNEPSÉGEI – JÖN A PÁPA!

A Szent István halála 950. évfordulójára rendezett jubileumi esztendő, mely egyben a budapesti XXXIV. Nemzetközi Eucharisztikus Világkongresszus 50. évfordulójára való emlékezés és Mária-év is volt, amely – II. János Pál pápa szándéka szerint – azt volt hivatva emlékeztetünkbe idézni, hogy a Szűzanya 2000 évvel ezelőit született – augusztus 20-án, a Szent Király ünnepén, ért véget.

Az év eseményeire örömmel és megelégedéssel pillanthatunk vissza. Nem kétséges, hogy a jubileumi ünnepségek megrendezésében az állami szervek nagy előzékenységgel vettek részt s ez nagyban hozzájárult egy feszültségmentes légkör megteremtéséhez. A Szent István évben így az összmagyarság kivehelte részét, katolikusok és protestánsok, hívők és nem-hívők egyaránt, anélkül, hogy bármelyik csoport kisajátította volna saját céljai számára. Hogy az állami szerveket ebben politikai megfontolások is vezették, – pl. a kritikus gazdasági és társadalmi helyzet – nem változtatta a tényeken.

Az állami szervek már az előkészítésben is tevékeny részt vettek: Szent István Emlékbizottság alakult a Parlamentben – a katolikus egyház és a Magyar Tudományos Akadémia kezdeményezésére. Szent Istvánról és koráról tudományos történelmi konferenciát rendeztek ismert szakemberek részvételével, történelmi és művészeti kiállítások mutatták be az Országalapító jelentőségét, a Szent János ereklyéje végigjárta az ország egyházmegyéit s ehhez a Magyar Nemzeti Bank rendelkezésre bocsátotta páncélautóját, II. János Pál pápa ausztriai látogatására 50.000 magyar utazhatott s ennek zökkenőmentes lebonyolítását a hatóságok nagy mértékben elősegítették.

A jubileumi esztendő csúcspontját a befejező ünnepségek képezték. Augusztus 19-én, Szent István ünnepe előestéjén Székesfehérvárott folyt le országos Szent István ünnepség, amelyen Paskai László bíboros-primás és Francesco Colasuonno érsek, valamint Szakor Gyula székesfehérvári megyéspüspök mellett jelen volt Straub F. Brunó államelnök. Augusztus 20-án délben a budai Várban, Szent István szobránál helyezték el koszorút Paskai bíboros a magyar katolikus egyház nevében.

A Szent István évet augusztus 20-án du. 5 órakor a budapesti Szent István bazilika előtti téren, beláthatatlan tömeg jelenlétében ünnepélyes koncelebrált szentmise zárta le. Már reggel 8 órakor nyilvános tiszteletre kitétték a Szent Király jobbkezének ereklyéjét a bazilikában. 10 órakor Konkoly István szombat-helyi megyéspüspök tartott szentmisét és szentbeszédet. Délután 3 órától fogva gyülekeztek a hívek a bazilika előtti téren, ahová 5 órakor hozták ki körmenet-

ben a Szent Jobbot és helyezték el a szabadtéri oltáron. A szentmisét Paskai bíboros primással együtt mondták Colasuonno nuncius, a pápa különmegbízottja, Glemp bíboros lengyel primás, László István Burgenland püspöke, Franz Xaver Eder passauai püspök, Djuro Koksa zágrábi segédpüspök, Zakar Polikárp a ciszterci rend generális apátja és ter-

mészetesen a magyar püspökök. Az evangélium után Paskai primás felolvasta a Szentanya üzenetét a magyar néphez, amelynek szövegét külön közöljük. A felajánlás szertartása előtt Paskai érsek bejelentette, hogy a Mária év ünnepélyes lezárása és a Szent István jubileum alkalmával megújítja azt a fel-

(Folytatás a 2. oldalon)

A pápa üzen a magyar népnek

(Részlet)

1900-ban, a Mária év befejeztével, azon a napon, amikor az Egyház arra emlékezik, hogy Isten Szűz Máriát földi életútja befejezése után testestül-lelkestül fölve a mennyi dicsőségbe, Ti kedves magyar Testvéreim és Gyermekeim, Szent István, nemzetek alapítója halálának 950. évfordulójára emlékeztek, és egyben buzgón tisztelitek Máriát, a magyarok Nagyasszonyát, aki jelen volt régi történelmekben. István király ugyanis 1038. augusztus 15-én halt meg, ő, aki népeteket véglegesen bevezette a keresztény vallásba, a Szűz Mária iránti tiszteletet hagyta rátok örökségül.

Ugyanebben az évben emlékeztek a 34. Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus 50. évfordulójára is, amely 1938 májusában, nemcsak Budapesten és hazátokban, hanem világviszonylatban is kiemelkedő egyházi esemény volt.

Őseitek mindig határozottan összekapcsolták a keresztény hitet a Mária-tisztelettel. Ezt az igazságot igehirdetőitek, különösen Adalbert és Gellért püspök, apostoli buzgósággal hangsúlyozták. Az evangéliumi igazság befogadása, amely Géza fejedelem alatt kezdődött, buzgó szorgalmazóra talált fiában, Istvánban. Így az 1000. év végén II. Szilveszter pápa Asztrik-Anasztáz apát által, királyi koronát küldött neki.

A Szent Király dicséretre méltóan válaszolt Krisztus helytartója jóakarátára. Tíz egyházmegyét alapított ugyanis és megépíttette székesegyházait. Kedvezett a szerzetesek megtelepedésének. Körültekintő törvényeket hozott, amelyeknek megtartását szigorúan megkövetelte. A szomszédos népekkel kereste a megfelelő szövetséget, a kölcsönös segítség előmozdításával és a katolikus intézmények tiszteletével. Szoros kapcsolatokat tartott fenn az akkori keresztény világ központjaival és a magyar zarándokok számára házakat létesített. Rövid idő alatt nemzetét keresztény állammá tette.

Hasonlóképpen kiváló példát mutat házasi és családi élete. Boldog bajor Gizellának, II. Szent Henrik császár nővérének hűséges házastársa lett. Mint a királyi örökség miatt aggódó jóságos atya, Imre fiát a szentségre és az államügyek intézésének kemény feladatára oktatta. Jóllehet a nemzet vezetésére szánt Imre halála miatti fájdalom lesújtotta, erősen kitartott a hitben, népét pedig a Magyarok Nagyasszonya oltalmába ajánlotta.

A szent lelki öröksége hatékony lett a magyar nép történelme folyamán: Mária jelenlétével és állandó oltalmával megőrizhette önazonosságát és gyakran az egész kereszténység védőbástyájául is szolgált.

Ez év folyamán hazátok székesegyházaiban tisztelettel adóztok az ő drága ereklyéinek, aki nemzetetekben a katolikus igazság terjesztője volt. A Szent János áldást osztva bejárta az országot, szent érzelmeket keltve a lelkekben, erkölcsi, lelki megújulásra serkentve. A Szent Király jubileumi emlékezete alkalmával mindnyájan elmélkedjétek az ő mély hitéről, valamint polgári és családi élete tökéletességéről és igazságtok az övéhez életetek, erkölceiteket.

Tisztelendő Testvéreim és szeretett Gyermekeim! Budapesten augusztus 20-án ünnepélyes liturgiával fejeződik be a Mária év. Ennek során megújítjátok felajánlásokat a Nagyasszonynak, amelyet Szent István király tett. Biztosak vagyunk abban, hogy a katolikus Magyarország azonosul a Boldogságos Szűznek tett kollegiális felajánlással és azt a Mária és Fia iránti hűség kötelekév változtatja. Mi is veletek leszünk gondolatban és léleken és nemcsak imáinkkal és apostoli áldásunkkal kísérünk benneteket, hanem – mint az egyetemes Egyház pásztora – föladatunknak tartjuk, hogy veletek együtt, püspöktestvéreinkkel, megújítsuk a Magyarok Nagyasszonyának tett felajánlást, hogy Szent István közbenjárására Védőasszonya legyen nemzeteteknek, kiesdje számára a boldogulást és a Krisztus iránti erős hűséget.

Vatikán, 1988. augusztus 16-án, pápaságunk 10. évében.

Joannes Paulus pp II

Vasárnapi gondolatok

A 23. ÉVKÖZI VASÁRNAPRA
(szeptember 4)

Jézus feltekintett az égre, fohászzkodott és így szólt: „Effata, azaz nyíl meg!” (Mk 7,33–34)

A süket ember örök csendben él, ki-zárva zajok és zengések világából. Nem képes hangok símogató légységát vagy basító keménységét felfogni. Jézus meg-zabadoztatja bezártságából.

Jézus az emberi fáradozással, cselekedettel meg akarja mutatni: az isteni csoda „emberi előmunkát” feltételez. Legyen az Jézus újjával való megérintés – vagy nálunk buzgó imádság, áldozatok heve, szenvedések idegtépő fájdalom vagy más, ami Istenhez kiált.

Isten minden zárat ki tud nyitni, minden kötöttséget fel tud oldani. Kérjük problémáinkban: mondja ki számunkra is az oldozó „Effata”-szót!

A 24. ÉVKÖZI VASÁRNAPRA
(szeptember 11)

„Hát ti kinek tartotok engem?” Péter válaszolt: „Te vagy a Messiás.” (Mk 8,29)

Személyes tanúságról van szó, a lélek legmélyebb meggyőződésének tanúsításáról. Ilyent nekünk is le kell tennünk néhányszor az életben. Számunkra is Messiás – bűneinkből megváltó és örökké tartó örömben üdvözítő-e ez a Jézus?

Péter apostol bizonyára mélyeséges megrendüléssel mondta ki e néhány egyszerű szót. Benne nem csak „megszületett”, már növekedőben volt a dinamikus Isten, akire ismét rádöbbsent.

Az apostolok észrevették: most és itt van a tanúságtétel ideje. Péter keményen kiált és megvallotta. A helyzet felismerésén kívül gyakran kemény jellemesség is szükséges Isten megvallásához. Jámorkodó elkenések a kérdező számára kiábrándulást okoznak Istenből – de belőlünk is.

Meggyőződésünk megvallásának útmutató szerepe van embertársainknál. Hitünk Istenhez vezetheti őket. Egyben felelősek is vagyunk ily esetben az ő hitükért – és a mi mulasztásunkért.

A 25. ÉVKÖZI VASÁRNAPRA
(szeptember 18)

„Keresztül vándoroltak Galileán, de Jézus nem akarta, hogy valaki tudjon róla, mert oktatni akarta tanítványait.” (Mk 9,30)

Ha Jézus úgy akarja, nem ismerik fel az emberek. Nem hitetlenség miatt, hanem mert éppen más cél lebeg szemé előtt. Isten titka marad, mikor akarja felfedni magát, s mikor nem.

A tanítványok nem alkalmi segítők voltak, akik a különféle alkalmakkor adódó helyzetből és tanításból meríthet-

(Folytatás a 2. oldalon)

PROF. DR. MEHRLE TAMÁS OP.:

Lefebvre érsek szakadarsága

Amit eddig csak az egyháztörténelemből ismertünk, lejátszódott most a szemünk előtt. Lefebvre azért, hogy a pápa engedélye nélkül püspököket szentelt, szakadár lett: elszakadt a római szentszéktől, mely az egyház egységének az alapja. Lefebvre állítja ugyan, hogy nem szakadt el a katolikus egyháztól, de ugyanakkor a római egyházat modernistának csúfolja, melyhez tartozni akar. Az egyházat a pápával együtt hitehagyott egyháznak, áruló egyháznak nevezi. Eddig ugyan nem kiáltotta ki magát pápának, de gyakorlatilag az egyházi tan megítélésében máris pápai kiváltságot tulajdonít önmagának: ő az, aki csálhatatlan hitbiztonsággal akarja megállapítani, mit kell és mit nem kell hinnünk, mi az egyházi igaz hagyománya és mi nem az.

Nem az első eset, hogy egy-egy zsinat után, mely az egyház megújítását tűzi ki céljául, vagy új dogmákat kihirdet, egyes teológusok vagy papok híveikkel együtt elszakadnak az egyháztól. Az első vatikáni zsinat után keletkezett az ókatolikusok skizmája. Szomorú dolog azonban, hogy épp most,

amikor az egyház a keresztény felekezettel való egység helyreállításán fáradozik, újabb szakadarság keletkezik. Am bármennyire is fájjaljuk e tény, hitünkben nem szabad megengednünk. Az egyház mint emberekből álló társaság, emberi hibáknak és tévedéseknek is ki van téve. Az evangéliumok mutatják, hogy az apostolok sem voltak hibátlanok.

Mivel magyarázható, hogy most, a zsinat utáni harmadik évtizedben keletkezett ez az új szakadarság? Minden társadalom, legyen az egyházi vagy világi jellegű, állandó fejlődésre szorul. Másrészt a fejlődés nem jelent bármilyen változást, a kérdéses társadalmi egységnek meg kell őriznie sajátos alapstruktúráját, identitását. Ezért az egyháznak is mindig szüksége van konzervatív és progresszív erőtegyezőkre. Ha az egyház nem tud fejlődni, akkor a kor igényeinek nem felel meg, szokásaiban, felfogásában megkövesedik, izolációba kerül és a környezetre alig van hatással. Ha pedig mindenben a kor igényeihez alkalmazkodik, akkor elveszti identitását és létjogosultságát, a világban mintegy felszívódik. Az egyházban

e két erőtegyező mindig megvolt, sokszor benső feszültségekre és ellentétekre is vezetett. Amennyiben az ellentéteket nem sikerül áthidalni, ezek egyre jobban polarizálódnak és adott körülmények közt külső szétszakadást vagy legalábbis egy kisebbségnek a kiszakadását idézik elő. Ez történt a jelenben is.

A zsinat egyetlen dogmát sem adott fel, mintahogy egyetlen új hitetételt sem hirdettet ki. Viszont jobban meg akart felelni a mai kor jogos lelki igényeinek és követelményeinek. Ezért is karolta fel a vallásszabadság gondolatát és tette magáévá az öikuménizmus törekvését. A zsinat utáni időben azonban sokan visszaéltek az egyháznak ezen orientációjával s ahelyett, hogy a világot megnyerték volna az evangéliumnak, az evangéliumot hígították fel a világ szellemével. Ennek következményeként sok helyütt hitbeli bizonytalanság, erkölségi lazaság, a papság elvilágiasodása és a liturgia deszakralizálása kapott lábra. Sajnos a püspökök nem mertek mindenütt gátat vetni ennek a modernizáló törekvésnek, mely nem felelt meg a zsinat szellemének. Sok hívő hátat fordított az elvilágiasított istentiszteletnek és Lefebvre-nél keresett menedéket. S Lefebvre felhasznált minden alkalmat, hogy az új miserendet a hívek szemében lejátsza. Nem mintha e hívek az érsek radikális nézeteit magukévá tették volna — ezeket a legtöbb esetben nem is értették meg —, hanem megtalálták nála azt, amihez hozzá voltak szokva és amit a templomokban nélkülöztek. Véleményünk szerint hiba volt, hogy az egyház főpásztorai nem voltak tekintettel a hívek lelki igényeire és nem engedték meg, hogy minden templomban a régi ritus szerint latin misét is tartsanak azok számára, akik az új liturgiával nehezen tudnak megbarátkozni. Most, hogy a szakadás már megtörtént, egyes püspökök megteszik azt, amit már sokkal előbb kellett volna megtenniük. De talán még most is sikerül visszavezetni azokat az egyházba, akik jóhiszemű rövidlátásukban Lefebvrehez csatlakoztak.

Az új szakadás megtörtént. Am továbbra is imádkoznunk kell az egyház egységének helyreállításáért. De mi katolikusok az egyházi egység alapkövét a péteri sziklában látjuk. Ubi Petrus, ibi Ecclesia: ahol Péter, ott az egyház. S hisszük, hogy Krisztus Urunk most is teljesíti ígérését: „Erre a sziklára építem egyházamat és a pokol kapui nem vesznek erőt rajta!” (Mt 16,18) ■

A KATOLICIZMUS KELET-NÉMETORSZÁGBAN

Az elmúlt év legnagyobb eseménye a Katolikus Találkozó volt Drezdában július 10–12-e között. 100 ezer katolikus — az ország katolikusainak 10 %-a vett részt. Joachim Meißner kardinális jellemzése szerint mindnyájunk számára örömet hozó erősödést jelentett a találkozó hitben és reménységben. A püspöki kar megállapításai lényegében az 1986 szeptemberében kiadott püspök-kari körlevél pontjainak továbbfejlesztése volt. „A keresztények készek közreműködni országukban képességeik bevetésére a társadalomban. Nem kívánnak azonban más csillagot követni, mint a betlehemit” — hangsúlyozta a kardinális. Figyelemre méltó, hogy az NDK-ban a hírközlő szervek nem csonkították meg sem a püspöki beszédeket, sem a pápa üzenetét. Egy interjú szerint Erich

Honecker súlyt fektet a megállapításra, hogy az NDK-ban a hívők gyakorolhatják vallásukat. Ettől függetlenül nem került sor egyházi és világi vezetők találkozására...

A pápai „ad limina” látogatás alkalmából Meißner kardinális kiemelte, nagyon hiányzanak kvalifikált munkatársak a kelet-berlini püspöki konferencia területén pasztorális és karitatív szempontból. Továbbá: az egyházat nem csupán az uralkodó rendszer ideológiája és totális igénye felől fenyegeti veszély, hanem a praktikus materializmus pénzhajhászása, az élvezetkeresés, a haszonelvűség elhatalmasodása miatt is. Egy felmérés szerint az NDK-ban 1005 világi pap és 122 rendi áldozópap működik. A hat püspökség ill. adminisztratúra területén kettészakított egyházmegye, amelynek püspöke „nyugatra” került és „keleten” általában apostoli adminisztratúra működik, amíg az ország egyesítésével a püspökségek is egyesülhetnek — 17 papot szenteltek 1987-ben. A seminaristák száma 143. Több, mint 1200 „diakonatusi segítő” — diakónus szentelés nélkül — tart püspöki megbízatás alapján igeistentiszteletet szentáldozással és végez karitatív munkát a lelkipásztorkodásban. Kerekre 300 kolostorban és kolostorhoz hasonló intézményben (ott nem oszlatták fel a rendeket és nem vették el az egyház intézményeit, mint Magyarországon) 35 rendben, kongregációban és „szekuláris institutban” dolgozik 3200 kedves nővér és 540 rendi tag.

MAGYARORSZÁG — ÚJRA „MÁRIA ORSZÁGA”?

(Folytatás az első oldalról)

ajánlást, amellyel Szent István az Egyházat és a magyar népet a Boldogasszony oltalmába helyezte. Ezután elmondta Esterházy Pál nádornak a Magyarok Nagyasszonyához szóló felajánló imáját.

A szentmise befejezése előtt a magyar bíboros primás a következő bejelentést tette: „A mai szentmisének van még egy nagy ajándéka a katolikus magyarok számára. A Szentatya sokszor megmutatkozott figyelme a magyarok felé és a magyarok sokszor kifejezett ragaszkodása a Szentatya iránt, fölbátorított arra, hogy a magyar katolikus hívek fő óhaját tisztelettel tárjam eléje. A mostani szentmise befejezése előtt hozom nyilvánosságra, hogy — egyetértésben a Magyar Népköztársaság kormányával — II. János Pál pápát lelkipásztori látogatásra mély tisztelettel meghívtam Magyarországra. Francesco Colasuonno pápai nuncius úrnak, a Szentatya különleges küldöttének, püspöki karunk meghívását személyesen átnyújtottam. A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsának és kormányának meghívását pedig Straub F. Brunó államelnök úr nyújtotta át neki személyesen”.

A magyar püspöki kar elnökének ezt a bejelentését ujjongó lelkesedéssel fogadta a hívők hatalmas tömege. Nagyobb, szebb ajándékkal aligha fejezhető volt be ez a jubileumi év. Bizonyára nem tévedünk, ha ebben jelet vélünk felfedezni: azt, hogy a Magyarok Nagyasszonya elfogadta a szentistváni felajánlást megújítását és, hogy Szent István királyunk továbbra is védi, oltalmazza, segíti az égből sokat szenvedett népét. A magyarság erre csak úgy adhat méltó választ, ha életében, erkölcsében, hitében továbbra is megmarad „Mária országának” és Szent István örökségét ápolva, az ő népeként — magyarnak és kereszténynek.

VASÁRNAPI GONDOLATOK

(Folytatás az első oldalról)

tek vagy eleshettek egyet s más. Az isteni Lélek komoly tanításra indította időnként Jézust. Minket mikor tanít Jézus?

Sok mondanivalója volt Jézusnak tanítványai számára. Nem is értettek meg első hallásra mindent. Még kevésbé voltak képesek a különböző fajtájú dolgokat (Isten akarata, Isten-ember-kapcsolat, megváltás, ószövetség—újövetség, hagyomány, etika, egészségügy s így tovább) összefüggéseikben látni. Különösen pedig az új isteni látószögből szemlélni és ehhez viszonyítani mindent.

A 26. ÉVKÖZI VASÁRNAPRA (szeptember 25)

János apostol átvette a szót: „Mester! Láttunk valakit, aki ördögöt űzött ki a te nevedben, de nem tart velünk. Megtiltottuk neki...” (Mk 9,38)

Emberi vonás, hogy a saját közösség kizárólagossá és a többiek fölé emelkedetté válik. Egy-egy csoport, azaz szekta vezetői szuggerálják embereik tudatába s azok e „kiváltságos tudatot” féltékenyen, ugyanakkor büszkén őrzik, sőt terjesztik. Ilyenfajta tudat nélkül szétfoszlaná a szekta. Ha nem is az egyetlen, de egyik legerősebb össze- és fenntartó erejük.

Amíg azonban a szektákat vezetőik „emelik” az Isten általi kiváltságosság sikkjára, addig kereszténységünket Jézus, az Isten fia emelte e síkra. Kis különbség!

Isten hatalma pedig oly nagy, hogy a nevét „elorzóknak” is ad helyet-közzel lehetőséget, tegyenek jót az ő nevében. De jót tegyenek és Isten nevében tegyék! Legtöbbször azonban Isten neve csak alibi saját tervük kivitelezésére és mások szegénytelen kihasználására. Jézus viselkedése első pillanatra visszatetsző az apostolok és a keresztények számára. Istentől el kell fogadnunk.

A 27. ÉVKÖZI VASÁRNAPRA (október 2)

A farizeusok megkérdézték Jézustól: „Szabad-e a férjnek elbocsátania fele-

ségét?” Próbára akarták ugyanis tenni. (Mk 10,2)

A mózesi törvény szerint megengedett volt a feleség válólevéllel való elbocsátása. Ez igazolta, hogy nem házasságtörés miatt történik a válás. Akkor ugyanis nem kaptak válólevelet, hanem botrány közepett elzavarták az asszonyt a háztól. Ha Jézus helyteleníti a mózesi törvényt: be lehet őt vádolni.

Jézus az emberi síkról azonnal Isten síkjára helyezi a kérdést: nem az a döntő és mérvadó, mit mondott Mózes, hanem hogy mi az Isten akarata. Az Isten által egybekötött szövetséget ember szét ne vállassza!

Ma „sikk” és modern a félrelépés, a válás, a partnersere és még sok minden. A házasságtörés, mint súlyos bűn elvesztette értékét. Isten előtt is?

A „természeti házasságot” Jézus fel-emeli „szentségi házasságra” — Isten akaratából. Sajnos, ez azonban keveseket érdekel.

A 28. ÉVKÖZI VASÁRNAPRA (október 9)

Valaki odafutott Jézushoz és megkérdte: „Jó Mester! Mit kell tennem, hogy elnyerjem az örök életet?” (Mk 10,17)

Látszik, hogy szívügye az ifjúnak a találkozás Jézussal és az örök élet elnyerése. Persze bizonyos feltételek mellett: ha megtarthatja vagyonát és ezzel biztosított előkelőségét. Hiába igyekezett, szívének „mérleg serpenyőjében” szívügye könnyebbnek mutatkozott, mint a vagyonának súlya.

Talán arra gondolt, vagyonával meghatja Jézust. Tévedett. Most szomorúan távozik.

Senkisé meg hívhatja meg magát a mennyországba. De megtehet (sok) mindent, hogy Isten hívása készen találja és követhesse e hívást. Földi dolgok visszahúzó erejének ellenére.

Jézus nem a komplementek embere, nem gyakorol rá hatást sem dicséret, sem hízelgés („jó Mester”). Inkább a keresztthordás és a feltételek nélküli követés... **Fejős Ottó**

KOVÁCS K. ZOLTÁN:

40 éve államosították az egyházi iskolákat

Megdöbentető és elkéserítő adatok beszélnek a hazai társadalom testi-lelki egészségének romlásáról. Négy évtized politikai és gazdasági kiszolgáltatottsága, a személyiség szabad kibontakozásának hiánya, de nem utolsó sorban az egyházak nevelő hivatásának jogtalan korlátozása is hozzájárult a hazai köz-erkölcsök aggasztó süllyedéséhez. Külön kellene beszélni arról a súlyos kártételről, amit a magyar történelem és közelmúlt ismereteinek hiánya okoz a fiatal magyar nemzedékek tudatvilágában.

A riasztó jelenségek számos oka közül ezek a napok az egyházi iskolák önkényes államosítására emlékeztetnek. A közelmúltban volt 40 éve, hogy elfogadta a vonatkozó törvényjavaslatot az akkor még 9 pártból álló országgyűlés. A négy koalíciós párt, a Magyar Kommunista Párt, az éppen egyesülés előtt álló Szociáldemokrata Párt, a felszeletelt Független Kisgazdapárt maradéka, valamint a fenntartás nélkül együttműködő Nemzeti Parasztpárt abszolút többséggel megszavazta a vallás- és közoktatásügyi miniszter, az egykori piarista növendék, Ortutay Gyula által előterjesztett államosítási törvényt.

A második világháború végén a 7838 különböző típusú iskolai intézményből 3116 volt a katolikus egyház tulajdonában. Ebből 48 volt a minden szempontból elsőrendű képzést nyújtó, értelmiségi utánpótlásról gondoskodó katolikus gimnáziumok száma. A rendszer vala-

mennyit elvette és csak 8 gimnáziumot adott vissza az 1950-ben kötött kényszermegállapodás alapján. Egyben feloszlatta a szerzetesrendeket és korlátozta a meghagyott iskolák tanári utánpótlását.

AZ ÁLLAMOSÍTÁS DRÁMAI ELŐZMÉNYEI

A támadás nem érte egész váratlanul a közvéleményt. Rajk László belügyminiszter ugyanis már 1946 június elsején elrendelte 220 egyházi jellegű hitbuzgalmi és ifjúsági egyesület feloszlását. Majd 1947 márciusában a koalíciós pártok a Kisgazdapárt javaslatára határozatot hoztak a kötelező iskolai hitoktatás megszüntetéséről. A társadalom felháborodása és tiltakozása az állam tervezett oktatási és nevelési monopóliuma ellen országos méreteket öltött. A diákság is megmozdult. Számos város utcáin demonstratív tüntetésekkel és röpcédulákkal tiltakozott a hitoktatás megszüntetése ellen. A rendőrség Szegeden pl. előbb fecskendővel, majd keményebb eszközökkel nyúlva igyekezett szétoszlatni a tüntetőket. Néhány egyházi gimnázium tiltakozó fiatalosága ellen fiktív összeesküvés vádak is emeltek. A katolikusok mellett református és evangélikus egyházi közösségek Mindszenty József bíboros prímáshoz fordultak, hogy hivatalosan is tiltakozzék a kötelező hitoktatás megszüntetése ellen. A püspöki kar 1947. április 12-i körlevelében megcáfolta a koalíciós pártok és mindenekelőtt a Kommunista Párt különböző egyházellenes vádjait és kifejtette, hogy a vallásoktatás mennyire döntő jelentőségű a serdülő korban. Bölcs előrelátással megállapította, hogy vallásos nevelés nélkül az általános erkölcsi színvonal hanyatlása elkerülhetetlen. A különböző szülői szövetségek és pedagógus gyűlések is tiltakoztak a vallásos nevelés háttérbe szorítása ellen.

Az egyre növekvő társadalmi nyomás hatására a pártok váratlanul levették a napirendről a kérdést, sőt Rákosi Mátyás álszent módon a Kisgazdapártot vádolta a javaslatért. Ez azonban nem akadályozta meg abban, hogy pártja nevében változatlanul folytassa az alaptalan vádaskodást az ország prímása ellen és titokban megkezdte az egyházi iskolák államosításának előkészítését. Arra számított, hogy a bejelentett új, 1947-es országgyűlési választások meghozzák a Magyar Kommunista Párt számára azt a koalíciós többséget a parlamentben, amelynek segítségével megvalósíthatják eredeti tervüket.

ERŐPRÓBA AZ ORSZÁGGYŰLÉSSEN

Miközben a kormány a megegyezésre irányuló tárgyalások felvételét színelte egyes püspökökkel, Ortutay Gyula miniszter 1948. június 16-án rajtaütés szerint betértesztette az egyházi iskolák államosításáról szóló törvénytervezetet. A javaslat ellen csupán az ellenzéki Demokrata Néppárt és Schlachta Margit Keresztény Női Tábor tiltakozott egyenesen. A legtöbb szavazatot kapott ellenzéki Demokrata Néppárt főtitkára, Barankovics István a törvényjavaslat vitája során közel két órás beszédben fejtegette ki a magyarországi keresztény egyházak oktatási intézményeinek történelmi érdemeit. Ezenkívül rámutatott arra, hogy a nevelés joga elsősorban a családot illeti meg, egyedül a szülők dönt-

hetik el, hogy milyen iskolába adják gyermekeiket. Ezért az államnak kötelessége lehetővé tenni a magán és egyházi jellegű iskolák működését is. Sikra szállt tehát a tanítás és oktatás szabadsága mellett és tiltakozott az állam nevelési monopóliuma ellen. Kifejtette továbbá, hogy az egyházi iskolák nemcsak a hitoktatásban gyarapítják a fiatal nemzedék műveltségét.

A nevelésben döntő szerepe van azok-

nak az erkölcsi és szellemi igazságoknak is, amelyek a legkülönbözőbb tantárgyakon keresztül érvényesülnek és formálják a fiatal nemzedék erkölcsi értékrendjét. A törvényjavaslatot az ellenzék ünnepélyes tiltakozás mellett elutasította. A Schlachta Margit vezette csoport a különböző egyházi közösségek 2449 tiltakozó táviratát tette le a Ház asztalára. Ezen kívül 66 képviselő kívánságára az országgyűlés elnöke a házszabályok értelmében kénytelen volt névszerinti szavazást elrendelni, első alkalommal 1945 után. Az országgyűlés 411 képviselője közül 293-an jelentek meg, ebből igenel 230-an, nem-mel 63-an szavaztak. A

(Folytatás a 4. oldalon)

A hit és az igazságosság szolgálatában

NEMZETKÖZI DIAKONÁTUS TANULMÁNYI NAPOK KÖNIGSTEINBEN

„A diakónusok a hit és az igazságosság szolgái a világban” címmel tartotta a Nemzetközi Diakonátus Központ ezévi Tanulmányi Napjait június 2-a és 5-e között a nyugat-németországi Königsteinben.

A Nemzetközi Diakonátus Központ 1965-ben alakult Rómában VI. Pál pápa jóváhagyásával. Feladatául tűzték ki, hogy munkájával segítse és támogassa a Zsinatnak az állandó diakonátus visszaállításáról hozott határozata megvalósítását. A Központ 18 európai és 33 Európán kívüli országgal tart fenn kapcsolatot. Kiadványa a negyedévenként megjelenő *Diakonia Christi* című német nyelvű folyóirat is.

A Königsteinben rendezett Tanulmányi Napokon 14 ország 80 képviselője vett részt. Többségükben a nyugat-európai országokból kerültek ki, de négyen érkeztek Brazíliából, s az afrikai Kamerun is küldött egy diakónust. 16 diakónus a feleségével együtt vett részt a konferencián. Mivel az állandó diakonátussal kapcsolatos kérdések a Szentlégi Kongregáció hatáskörébe tartoznak, a Vatikánt *dr. Kada Lajos érsek*, a Szentségi Kongregáció titkára képviselte.

Az első nap főreferendumát *D. Dr. Hermann Steinkamp*, münsteri pasztorálteológus professzor tartotta. Előadásában a zsinati és későbbi egyházi dokumentumok fényében Európa mai lelkipásztori helyzetét elemezte. Előadásának kulcskifejezése volt: *Európa újra-evangelizálása*. Rámutatott, hogy az egyház Európában már nem a remény általánosan elfogadott jele, hanem diszparahelyzetbe jutott, kiszorult a társadalom és az élet legtöbb területéről. De az egyház nem fordulhat önmagába, hanem meg kell kísérelnie, hogy újra-evangelizálja a társadalmat.

A második és harmadik nap előadásában *Dr. Jan Kerkebofs* jezsuita, a löweni teológiai fakultás pasztorálteológia professzora a diakónusok sajátos lehetőségeit és feladatait kereste az egyháznak ebben az evangelizációs tevékenységében. Felhívta a figyelmet a vesztélyre, hogy a paphiány következtében megsokasodott lelkipásztori feladatok miatt túlsúlyba kerülhet a diakónusok egyházi közösségen belül végzett munkája. Mert jóllehet a diakónus a pap közvetlen munkatársa az igehirdetésben, liturgiában és a diakóniában, nem feledkezhetünk meg arról, hogy a diakónusok az egyház képviselőjeként, éppen házasságuk, családjuk (az állandó diakónusok 90 %-a nő, s polgári foglalkozásuk 94 %-uk polgári foglalkozást is folytat) révén a társadalmi élet olyan területein lehetnek jelen, amelyeket az egyház hagyományos megjelenési

formái már nem érnek el. A diakónusnak elsősorban az egyház kifelé megnyilvánuló életét, a missziós tevékenységet kell szolgálnia.

Az előadásokban és a munkacsoportokban többször elhangzott a *Negyedik világ* kifejezés. Negyedik világon értették a résztvevők a modern társadalmak legszegényebbejt: a társadalom peremére szorultakat, a tömeges elmagányosodás áldozatait, a szenvedélybetegeket, a modern klinikák személytelen légkörében haldoklókat, a reménytelenségbe és céltalanságba süllyedt fiatalokat, az otthonatlan vagy jogfosztott menekülteket. A diakónusok feladata, hogy az európai legszegényebbek között jelenlétük tegyék a szenvedő emberrel sorsközösséget vállalt, együtt szenvedő Krisztust, az egyházi közösségben ébrentartsák a diakónia, a hitből fakadó szeretetszolgálat szellemét, s munkájukkal hozzájáruljanak az egész egyházi közösség diakonális megújulásához.

A tanulmányi napokat záró szentmise homiliájában *dr. Kada Lajos érsek* Jézust, az egyetlen diakónust állította a középpontba, aki nem uralkodni, hanem szolgálni jött közeánk, s Máriát, akinek az életében tökéletesen megvalósult a diakónia, a hitből fakadó szolgáló szeretet.

Bizonyos, hogy a II. Vatikáni Zsinaton újra bevezetett állandó diakonátus még nem találta meg mindenütt a végleges és megnyugtató arculatát. De a königsteini konferencia reménykeltő bizonyítéka annak, hogy a diakónusok keresik a sajátos helyüket az egyházban, újra és újra felteszik önmaguknak a kérdést, hogyan lehet az egyházi kereteket és tisztségeket újonnan az emberek szolgálatába állítani. Bízva remélhetjük, hogy az állandó diakonátus hozzájárul az egyház megújításához szerte a világon, azokban az országokban is, ahol még nem, vagy éppen a legutóbbi időben vezették be az egyházi szolgálatnak ezt a formáját. **M. F.**

GYŰJTÉS AZ ERDÉLYI MENEKÜLTEKNEK

A Magyarországra menekült és a még Erdélyben élő magyar testvéreink megsegítésére gyűjtést indítunk, amelyet a nemzetközileg ismert egyházi szervezet, a „Speckpater” segélyszervezete közvetlenül juttat el a rászorulókhhoz. Az adományokat egész Európából a következő csekk számlára kérjük befizetni: Kirche im Not Ostpriesterhilfe Deutschland e.V. — Ungarnhilfe-Siebenbürgen —, Postgiroamt München, BLZ 700 100 80, Konto-Nr.: 3481-809.

Az „Ungarnhilfe-Siebenbürgen” megjelölés feltétlenül szükséges, így nem lehet a befizetett összeget más célra felhasználni!

EGY KRITIKUS PÜSPÖK RENDREUTASÍTÁSA

A bécsi Die Presse című napilap július 19-i számában a fenti címmel feltűnést keltő cikk jelent meg. A cikk írója beszámol Paskai bíboros prímásnak az esztergomi székesegyházban mondott első bíborosi szentmiséje után rendezett fogadáson történt incidensről. Az Állami Egyházügyi Hivatal elnöke, Miklós Imre, nem átalotta az állam és egyház közötti kapcsolatok alakulásáról szóló beszédekben nyilvánosan megleckéztetni — nevének említése nélkül — Gyulai Endre Szeged-csanádi megyéspüspököt, mert a Magyar Hírlapban megjelent cikkében több szabadságot merészelt követelni az Egyház számára. „Ezek az egyházi személyek — így az ÁEH teljhatalmú elnöke — népszerűségeit hajhászva patétikus és szónoki kérdéseket tesznek fel, amelyek cseppet sem állítanak ki jó bizonyítványt vezetői képességeikről”. Ezzel — az osztrák lap szerint — Miklós egyértelműen a szegedi püspökre célozott.

Miklós Imre kirohanására Paskai bíboros érsek óvatos válaszában rámutatott arra, hogy ő maga is kérte — az egyházak képviselőinek Grósz miniszterelnöknél tett látogatása alkalmával — az állam és egyházak közötti kapcsolatok újra átgondolását és törvényes rendezését. Megemlíti a lap Szendi József veszprémi püspök felszólalását is ugyanebből az alkalomból (lásd júniusi számunk vezércikkét!), mely szintén az egyház működési szabadsága kiterjesztésére, nevezetesen a szerzetesrendek újraengedélyezésére irányult, amiért az ÁEH részéről a veszprémi püspök is kritikának volt kitéve. „Mindenesetre egyedülálló eljárás — írja a Die Presse — hogy az államtitkár egy püspököt nyilvánosan személyesen megtámad, ha nem is említette Gyulai nevét”.

GYERMEKEKNEK

Testvérkéim!

Azt az eseményt, amiről most beszél-ni akarok Nektek, október 2-án hall-hatjátok majd a szentmisén. De mivel nem biztos, hogy írásom addig odaér hozzátok, inkább most beszélgetünk róla.

Mert arról beszélgetnünk kell, meny-nyire szeret Benneteket, gyerekeket a Jó Jézus! Hallgassátok csak meg!

Mi Urunknak nagyon nehéz napja volt. Az írástudók, Izrael bölcsei nagyon komoly kérdésekről akarták megtudni a véleményét és ha lehet, tévedéseket bi-zonyítani rá. Sejtethettek, mennyire be-lefáradt ebbe! Éppen ezért, mikor né-hány asszony odahozta gyermekét, hogy Jézus áldja meg őket, a tanítványok el akarták valamennyiüket küldeni. Lett is ám belőle zene-bona! Mert az asszonyok ragaszkodtak Jézus áldásához, erőszakoskodni kezdtek, a tanítványok vissza-kiabáltak, a gyerekek vígan hancúroz-tak — képzeltétek csak el, mi volt ott! Persze Jézus pihenésének is végeszakadt. Kinézett az ajtón, látta és hallotta a vitát, meg a gyerekeket, aztán elmoso-lyodott és ezt mondta tanítványainak: „Engedjétek hozzám jönni a gyerekeket! Nem tudjátok, hogy az övék a menny-ország? Inkább tanuljatok tőlük, legye-tek ti is olyanok, mint ők: tisztaszí-vűek, szelídek, engedelmesek, telve sze-retettel — és akkor ti is bekerültök majd a mennyországba!” Aztán leült a gyerekek közé, ölébe vette egyiket-má-sikat, megsímogatta őket, kicsit játszott velük, majd megáldotta és elbocsátotta őket.

Jézus nem csak azokat a gyerekeket szerette ám, akiket annakidején elvit-tek Hozzá! Ő most is, ma is szeret min-den gyermeket. De gondoltátok, hogy minden gyerek úgy tele van szere-tettel, olyan jó, hogy a felnőttek pél-

dát vehetnek róluk? Ti ilyenek vagytok?

Üljetek be egy sarokba és jól nézege-sétek meg, milyenek is vagytok ti?

Tudjátok, nem azt mondom, hogy so-ha semmi rosszat nem lehet elkövetni. Elvégre is, nem angyalok vagyunk, ha-nem emberek — és emberéletünkhöz hozzátartozik, hogy tévedünk és ros-zsat teszünk. De lehetőleg tévedésből és ne rosszaságból legyünk rosszak! Az-után gyorsan bánjuk meg, amit tettünk és tegyük jóvá azzal, hogy nagyon sze-retjük azt, akit megbántottunk: édes-apát, édesanyát, testvérünket, tanítón-ka — de legfőképpen mi Urunkat!

Az angyalokról jut eszembe: október 2-án van az őrangyalok ünnepe is, tud-játok, azoké az angyaloké, akiket a mi jó mennyei Atyánk odaállított minden ember mellé, hogy vigyázzanak rájuk, főleg, hogy ne kövessen el rosszat és bánja meg, ha valami nincs rendben.

És tudjátok mit mondott Jézus egy másik alkalommal a tanítványainak? „Vigyázzatok, szeressétek nagyon a gye-rekeket, mert az ő angyalaik mindig Atyám színe előtt vannak az égben!” És tudjátok, miért vannak ott? Mert ők hozzák Nektek a jó Isten üzenetét: mit tegyetek, hogyan legyetek jók, mit tettek rosszul, hogyan tegyétek jóvá. Az őrangyal ezt belesújja a szívetekbe és megmozgatja a lelkiismeretünket.

Őrangyalok vasárnapján kérjétek meg az őrangyalokat, mondja meg neve-tekben a Mennyei Atyának: köszönitek, hogy törődik veletek. Köszönje meg a jó Jézusnak is, hogy szereti a gyerme-keket. De köszönjétek meg az őrangya-lotoknak is, hogy vigyáz rátok, és ígér-jétek meg neki, hogy mindent megtesz-tek, amit sűg nektek.

De tegyétek is ám meg, ne csak ígér-jétek!

Julika néni (Bécsből)

40 ÉVE ÁLLAMOSÍTOTTÁK AZ EGYHÁZI ISKOLÁKAT

(Folytatás a 3. oldalról)

javaslat tehát „törvényerőre” emelkedett, de az országgyűlés naplója gondosan őrzi, kik felelősek személy szerint is azo-kért a súlyos és nehezen helyrehozható erkölcsi és művelődésbeli földcsuszam-lásért, amely jelentős mértékben az egy-házi iskolák államosításának a követ-kezménye.

A MAI HELYZET

A magyar társadalom ma sem mon-dott le a szülők elidegeníthetetlen ne-velési jogáról. Bizonyítja az az átmeneti pangás után mutatkozó túljelentkezés, amely a kiváló képzést és nevelést nyúj-tó 8 katolikus gimnázium iránt mutatko-zik. Az egyházi középiskolák az 1950-es vonatkozó törvény előírása szerint ma sem vehetnek fel 320 tanulóval, osztá-lyonként 40 diáknál többet. Ezeknek csu-pán a fele lakhat internátusban. Az ál-lam ugyan kötelezettséget vállalt a meg-hagyott szerzetesi iskolák rendszeres és korlátolt pénzügyi támogatására, de az egyházi kiegészítés és a társadalom hoz-zájárulása ma sem nyújt elegendő alapot az intézmények és a hozzájuk tartozó in-ternátusok megfelelő továbbfejlesztésére és a tanulók számának igények szerin-ti növelésére. Az iskolákat fenntartó egy-házi hatóságok időről-időre kénytelenek a társadalomhoz fordulni rendkívüli se-gítségért. Emellett a kormány nem szé-gyenli, hogy a hazai egyházi iskolák kül-földi adományok elfogadására is kény-szerűlnek.

Az egyházi iskolák megszüntetésével és az állam oktatási monopóliumának

bevezetésével okozott károkat ma már a rendszer is érzékeli. Jelzi ezt azzal is, hogy az evangélikus egyháznak lehetőséget adott végre egy saját gimnázium felállítására. Szóba került újabb katoli-kus gimnázium megnyitásának lehetősége is.

Ez az engedékenység azonban távol-ról sem áll arányban a társadalom meg-növekedett igényével és nem változtat a családok nevelői és szabad iskolaválasztási jogának évtizedek óta tartó folya-matos megsértésén. Ugyanakkor az egy-házak nincsenek olyan anyagi helyzetben, hogy minden további állami támo-gatás és komoly pénzügyi erőfeszítés nélkül tudnák vállalni újabb középiskolák fenntartását. A Katolikus Püspöki Kar álláspontját legutóbb dr. Szendy József veszprémi püspök fejtette ki, amikor a március 4-én Grósz Károly miniszterel-nök fogadta az egyházak képviselőit. Öszinte és határozott hangú felszólalá-sában többek között azt kérte, hogy a szerzetesrendek helyreállítása mellett a kormány legalább azt tegye lehetővé, hogy a meglévő egyházi iskolák annyi osztályban taníthassanak, ahányra be-iratkozójuk van.

Az egyházi iskolák államosítása, az oktatás és nevelés állami monopóliumá-nak bevezetése tehát nemcsak súlyos, nemzedékekre kiterjedő művelődésbeli és erkölcsi károkat okozott, hanem to-vábbra is az alapvető általános emberi szabadságjogokat és az egyházak ön-kormányzati, valamint nevelői szabadsá-gát érintő, rendezésre váró probléma.

Megállta helyét

ISTVÁN KIRÁLY PÉLDÁJA

Honnan vette magának Szent István király a jogot az egyház belügyeibe va-ló beavatkozásra?

Mit szólnánk ma ahhoz, ha valame-lyik fejedelem, államelnök, — Uram bocsá! — diktátor püspökségeket alapítana, főpapi kinevezéseket osztogatna, egyházi rendelkezéseket hozna, ráadá-sul pedig karhatalmi eszközökkel még végre is hajtaná ezeket?

Kellő magyarázattal szolgál a kora-beli papság és uralkodók szoros összefo-nottsága, a király istenítése vagy az a tény, hogy a királyt mintegy Isten helyettesének tekintették, Krisztus hely-tartójának, szent olajjal fölkent és papi jelleget viselő honatyának?

Biztos, hogy a fenti kérdések megál-lapításai jó adag igazságot tartalmaz-nak. Mégis azt kell vallanunk, hogy Hartvik elbeszélésében a pápa kijelen-tése közelebb visz az igazsághoz: „En apostoli vagyok, őt azonban méltán Krisztus apostolának mondjuk”.

Szent István lényét átjárta a keresz-tény szellem. Ez volt élete mozgatóru-gója. Mi szükség volt még elenyésző meghatalmazásokra vagy fakuló meg-bízólevelekre? Egyszerűen teljesítette ke-resztény élethivatását azon a helyen, amelyre Isten állította.

Isten országának építése nemcsak a pápa, püspökök és papok hivatása, ha-nem minden megkeresztelt ember köte-lessége is, a papságé éppúgy mint a vi-lági hívéké.

István tette, amit hite diktált: ki-rályként szolgálta nincstelen Urát, épí-tette az igazságosság és béke, a szeretet és jóság birodalmának támaszpontjait Magyarországon.

Mi lenne, ha a vezető beosztásba ke-rült krisztushívők továbbra is keresz-tények maradnának és hitből élnének: a főnök, a tanár, az újságíró, a párttit-kár és az igazgató, a munkaadó és a gyáros, a mérnök és a miniszter, a kép-viselő és az osztályvezető?

Éljen hitből csak a pórnép? A vallás ügyis csak ópium! Neki való. Mintha már hallottunk volna másoktól is ha-sonlókat. Ők legalább kimondták aljas rágalmaikat és nem lapultak gyáván a kereszténység köntöse mögé. A vonako-dók, a bújócskázók és hátat fordítók viszont életükkel tesznek tanúságot a-mazok álcázott és istentelen kijelenté-séről.

Szidják a népet, hogy lezüllött, isten-tele névé vált. A folyamat élén vajon kik állnak? Talán ők, akik konchoz jutot-tak? Menjen csak kicsit is jól a dolguk, érezzék csak kicsit is nyeregben, szék-ben, pozícióban magukat, máris meg-feledkeznek Istenükről, népükről, hazá-jukról.

Vajon elégséges Szent István királyt csak csapongó érzelmekkel ünnepelni? Azt mondjátok tisztelitek őt. De még—

EGY MONDATBAN

● A Szentatya október 8 és 11 között Elzászt és Lotharingiát látogatja meg, ennek során Strasbourgban az Európa Parlament előtt beszédet mond.

● A castelgandolfói pápai nyaralóban II. János Pál pápa tiszteletére a pá-rizsi Comédie Française művészei előad-ták az 1914-ben elhunyt francia katoli-kus író, Charles Péguy: *Jeanne d'Arc szeretetének misztériuma* című darabját.

● A budavári palotaépületben lévő Országos Széchényi Könyvtárban *Szent István és kora* címmel kiállítás nyílt meg, amely október végéig tekinthető meg.

sem követitek, nem példaképetek. Ha követnétek, ő ülne királyi széketekben, ő szorgoskodna tróntermeitekben, azon a helyen, amelyre Isten állított benne-teket. Ő a ti birodalmatokban is helyt-állna, úgy is mint magyar, de úgyis, mint keresztény.

Dr. Cserhádi Ferenc (München)

Ulm-i magyarok között

Nagy ez a család és jó megismerkedni tagjaival. Olyan érzéssel közlekedik a látogató közöttük, mintha fontos üze-netet bíztak volna rá, amit itt és ott is át kell adnia és a kapott viszontüzenete-ket ismét magával kell vinni, hogy a körön belüliek valamit mindig tudjanak egymásról.

Június utolsó és július első vasárnapja olyan szerencsésen adott alkalmat, hogy a megismerni kívánt magyar közössé-gek mindegyikével — Ulm, Frankfurt, Würzburg — sikerült találkoznunk, és mindegyikről szerezhattunk személyes benyomásokat, mint ahogy ők is mi-rőlünk, azaz Fejős Ottó a német-orosz magyarság főlelkészéről és e so-rok írójáról, aki Ottó atyát egy-egy út-jára elkísérte.

Június végi utazásunk volt a hosszabb és fárasztóbb, de az élmények gyorsan kárpótolta mindezért. Erre a bizonyos vasárra készülődve már szombaton beültünk a *Micubisibe* és Ulmig meg sem állva, részesei lehettünk még az ezüst miséjét ünneplő Gyurás Ist-ván és gyülekezete bensőséges együtt-émlékezésének. No, nem volt ez azért sem könnyes, sem borongós, ha a meg-hatottság nem is hiányzott belőle, inkább vidám, felszabadult és felszabadítóan közvetlen. Jól érzékelhető volt a viszony István atya a pásztor és hívei, — a több mint két ezerből 300 jelen volt — pász-toroltjai között. Példaszerűen összefo-rrot katolikus közösség háziünnepségé-be csöppentünk bele az ulmi katedrális ódon alsó — kulturális célokra hasz-nálható — traktusában. Volt ott ének, versmondás, a kicsinyek magyar tánca és ajándékosztás. A nagy család elfoga-dott szószólói most, mint rendezők is megmutatták mit tudnak.

A 12 misézőhely ellátására vállalko-zott Gyurás István jezsuita pap. A lel-ki szolgálattételen túl a kulturális mun-kával is törődik, mint ahogy ügyel ar-ra: a hit és a hétköznapi élet találják meg mindig azokat az összekötő lán-cszemeket, amelyek mindkét póluson csak növelik az ember kedvét, erejét. Német és magyar paptársak beszélget-tek németül és magyarul a mindkét nyel-vet használó hívek között, de mint ki-derült, ebbe az udvariasság is beleját-szott, vagyis maguk között az ulmi és környékbéli magyar katolikusok, ha te-hetik, mindenkor ápolják az anyanyel-vet. Bizonyosság erre, hogy az egyik kö-szöntőverset a gyülekezet tagja írta. Az ulmi közösség felől nyugodtak lehetünk, itt különösebb problémák nincsenek — állapítottuk meg — egyedül István atyát kell féltetnünk, mert, mint ezt a jelenlevőktől megtudhattuk, ha ő, — mármint az atya — autójával útrakel, van mit csinálnia őrangyalának, sőt ő-rangyalok egész légiója szükséges ahhoz, hogy bravúros vezetési stílusa ellenére mindenkor épségben kerüljön haza.

Jó emlékekkel vettünk búcsút — éppen a kezdődő vacsora előtt — a rokonszen-ves közösségtől és papjától, hogy Frank-furt am Maint még időben elérjük.

Szép Zoltán

Magyar és bajor hívők Szent István-ünnep

München egyik plébániájának védőszentje Kapisztrán Szent János. A törökverő ferences születésének 600 éves jubileumát két esztendeje közösen ünnepelte a müncheni Magyar Katolikus Misszió híveivel. A sikeres közös élményből fakadt az az elhatározás, hogy együtt emlékezzenek Szent István királyunk halálának 950. évfordulójára is. A két plébánia a nyár elején közösen szerkesztett 16 oldalas német nyelvű értesítőt adott ki. Első királyunk apostoli életművének sokoldalú ismertetésével, gazdag képanyaggal, ünnepi programtájékoztatóval és az egyházközi munkatársak gondos előkészítő aktivitásával mozgósította a híveket a közös ünnepségre.

A népviseletben felvonuló magyar-bajor ifjúsági csoportok, nemzeti zászlók és a magyar cserkészek adták színpompás külső jelét a július 10-én délelőtt koncelebrált német-magyar-latin nyelvű mise nagyszámú résztvevőinek.

Günther Neumann esperes plébános beszédében méltatta a jubileum jelentőségét. Többek között utalt István fejedelem és Gizella bajor hercegnő házassága nyomán a két nép között kialakult történelmi kapcsolatokra. Szent István egyéniségét méltatva kiemelte, hogy aligha nyerhette volna meg népét a keresztény hitnek, ha a pogány hagyományokhoz is ragaszkodva felemás keresztény életpéldát mutat. A krisztusi élet maradéktalan vállalásával, az európai keresztény uralkodó erényeivel vált Magyarországot első nemzeti szentjévé. Csak ezért fordulhatunk ma is közbenjárásért, csak így töltheti el öröm a magyarok szívét is, amikor rá emlékezünk.

Dr. Cserháti Ferenc magyarul szólva emlékeztetett arra, hogy májusban a passauai zárandoklaton, Boldog Gizella sírjánál első királynéknak apostoli buzgóságára emlékeztünk és testvérként öleltük át egymást a hazai hívőkkel. Most pedig a Kapisztrán Szent János plébánia közösségével együtt juttatjuk kifejezésre a keresztény együvértartozás érzését bajor szomszédainkkal, akikkel egy országban, egy városban élünk. Ha különböző nyelven is beszélünk, ugyanazt mondjuk: az országhatárokon és a nemzeti sorompókon túl is érthető krisztusi hit és szeretet nyelvét használjuk, amelyre Szent István tanított és tanít mindmáig. Örökségét ma is öröközzük mindenütt, ahol magyarok élnek a földön és elfogadják szellemi örökségét.

A két plébánia énekkara szorgalmasan készült az ünnepre és felváltva kapcsolódott be a szentmise liturgiájába német és magyar kórusfeldolgozásokkal, — Jussel Ottó és Gabriele Förstl vezetésével. A magyar cserkészlányok és a bajor fiatalok saját nyelvükön olvasott szentleckéi, majd a latinul imádkozott *Credo* után a „Komámasszony” kultúrcsoport és a bajor egyházközösség tagjai fogalmazták meg időszerű könyörgéseiket. Az István királyt idéző „Ah, hol vagy magyarok” kezdetű egyházi énekünk Kodály Zoltán feldolgozásában, majd Franz Schubert „Sanctus”-a különösen kiemelkedő élménye volt a misének.

A békére nyújtott kézfogásokból érezni lehetett a kölcsönös szeretet szorítását, a közös imádság és éneklés egybekötő erejét. És amikor felhangzott az *István királynak szíve gazdagságát* dícsérő ének, a bajor vendéglátók meglepéssel érzékelték, milyen sokan jöt-

tek el a müncheni magyar hívők közül a közös istentiszteletre. Végül a német *Te Deum*-tól zengett a szép modern templom és a magyar *Himnusz* hangjával zárult a felemelő ünnepi szertartás.

A vendéglátó egyházközösség tagjai már kora reggel előkészítették a templom körüli téren folytatódó ünnepséget. A plébánia hölgyei ragyogó napsütésben meleg virslivel, Weisswursttal, salátákkal és italokkal várták az asztalokhoz telepedő közönséget. Az Immanuel-templom harsona-kórusának nyitánya vezette be a mise utáni műsort. A Kapisztrán Szent János plébánia egyházi tanácsának elnöke, Richard Grimm tanulmányi igazgató üdvözlő szavaira Czupy József elektromos mérnök, a Magyar Katolikus Misszió egyháztanácsának elnöke válaszolt. Az egyre emelkedő búcsus hangulatban az érsekség képviselőjében megjelent Franz Sales Müller prelátus kezében virslivel és söröskorsóval, találó vidámsággal köszöntötte az ünneplő közönséget. A „Komámasszonyok” majd a „Regös” táncsoport népviseletben előadott nagyszerű táncszámai közben *Kecskési Csilla* népdalai közös éneklésre is hangolta honfitársainkat. A nagy tetszéssel fogadott táncműsor végül is általános tánczázzá lelkesítette a megjelentek apraját-nagyját és *Ferry Dräxlmeier* zenei kísérete mellett késő délutánig búcsus hangulatban két nyelven mulatott a közönség. Talán így zajlott le annak idején István fejedelem és Gizella hercegnő scheyerni házasságkötésének ünnepi lakodalma is. —s-n

Hírek - események

Első királyunk halálának 950. évfordulója alkalmából a Magyar Tudományos Akadémia várbeli kongresszusi termében, július 21—22-én, nagyszabású tudományos ülészakot tartottak *Szent István és kora* címmel. Az ülészakon kiváló hazai és külföldi kutatók, világi és egyházi tudósok tartottak előadást vagy referátumot a Szent Istvánhoz és korához kapcsolódó témákról. Az ismert tudósok sorában ott volt a Münchenben élő történész és művészettörténész, *Bogyay Tamás*, az Életünk munkatársa is, aki előadásában Szent Adalbert prágai püspök magyarországi vonatkozásait és István királyhoz fűződő személyes kapcsolatait vizsgálta, azokat egészen új megvilágításba helyezve.

Az *Esztergomi Főegyházmege* eddigi 81 érseke közül *Paskai László* a 22., aki egyúttal bíboros is. Az első magyar bíboros *Bánca István* (1242—1253) volt, IV. Béla király megbízásából ő vitte meg a mohi pusztai végzetes csata hírét IV. Ince pápának.

A mormon felekezetet az Állami Egyházügyi Hivatal elnöke, Miklós Imre, ezzel is demonstrálva a Magyarországon meglévő „teljes vallásszabadságot”, — törvényesen elismert vallásfelekezetté nyilvánította. A mormon egyház tagjainak száma Magyarországon a százat sem éri el!

Roger Schutz testvért, a *Taizé-i ökümenikus szerzetesközösség* perjelét az UNESCO 60 ezer dolláros békedíjával tüntették ki. A díjat, mint az indokolásból kitűnik: „a békéért, a kienegesztelődésért és az emberek, főként a fiatalok közti bizalom erősítéséért az

A Német Demokratikus Köztársaság püspökei a meg-nem-született élet védelmében még a nagybőjtben pásztorlevelet adtak ki, amelyből itt a fontosabb részeket ismertetjük.

A bevezető megállapítja, hogy a gyermek már megszületése előtt is emberi lény, sőt több annál: *Isten teremtménye*. Mégis azt tapasztaljuk, hogy ez a még meg nem született élet kevesebb tiszteletet kap, mint a már megszületett gyermek. Példázza ezt a művi vetélségek nagy száma. (Magyarországon pl. 1987-ben 84.500 terhességmegszakítást végeztek. Száz szülésre 65 abortusz jutott! Szerk.) Ezért a püspökök híveik lelkiismeretét kívánják ébreszteni és nagy felelősségükre emlékeztetni őket.

1. A pásztorlevél első része az *emberi élet értékéről* szól. Kiemeli, hogy az ember lényegi vonásai és tulajdonságai a fogantatástól kezdve már adva vannak. Az anyaság nem egy esetben nehéz helyzetbe hozza a gyermeket váró nőt, különösen ha nem szerelemben fogant, hanem esetleg erőszak folytán, vagy akár meggondolatlanul. Ilyenkor öröm és remény helyett súlyos teher a magzat. A nem kívánt terhesség a nő jövőjét is veszélyeztetheti, hivatásbeli képzését akadályozza. A fiatalok sokszor lakás nélkül, vagy nem megfelelő lakásviszonyok között élnek. Vannak, akik életszínvonalukat látják veszélyeztetve és nem akarnak lemondani ezen a téren semmiről. Ilyen helyzetekben sok nő abortuszra határozza el magát, főleg, ha a gyermek apja minden felelősséget a nőre hárít.

Az olyan véleményekkel ellentétben,

egész világon végzett munkájáért” ítélték oda. Az eddigi kitüntettek közt szerepel többek közt a nemzetközi cserkészmozgalom és a Pax Christi nemzetközi katolikus békeszervezet.

Miklós Imre államtitkár, az Állami Egyházügyi Hivatal elnöke, egy kerekasztal beszélgetésben arra a kérdésre: Van-e szükség valamiféle átfogó reformra a magyar egyházpolitikában? — kerekre kijelentette: „A magyar egyházpolitikában reformot, abban az értelemben, ahogyan az ma általában megfogalmazódik — nem tart szükségesnek (...) az előző harminc évben jó döntések, párthatározatok, kormánydöntések születtek, amelyeket megvalósítottunk s a folyamatnak még messze nincs vége (...) 1990-re elkészül „a lelkiismereti szabadságra és a vallás szabad gyakorlására vonatkozó törvény” — mondotta Miklós Imre.

Friedrich Wetter bíboros, München-Freising-i érsek nyilatkozott Rolf Hochhuth „A helytartó” című színdarabjáról. A darab szerzője, mint ismeretes, azal vádolja XII. Pius pápát (a „helytartót”), hogy nagymértékben felelős a 2. világháborúban a nemzetiszocialisták által elkövetett zsidóellenes bűnökért. Wetter bíboros szerint e vádak alaptalanok. Források alapján ugyanis kimutatható, hogy a náciaktól 1943 októberében Rómában végrehajtott zsidóellenes akciók idején éppen XII. Pius pápa volt az, aki munkatársai segítségével a zsidók nagyrészét megmentette. „Az igazságot hamisítja meg, aki elhallgatja, hogy a 2. világháborút túlélte 950 ezer európai zsidó több mint 70 %-át a katolikus egyház mentette meg” — mondotta a müncheni bíboros.

amelyek kisebb értékűeknek tartják a még meg-nem-született gyermeket, mint a már világra jöttet, az egyház minden emberi élet azonos méltóságát hangsúlyozza. A születendő gyermek az anyaméhben is, kezdetől fogva ember. Joga van az élethez, jogos igénye a gondozás és védelem.

2. A második rész az *emberi élet védelmének kötelezettségéről* szól. Megállapítja: aki egy meg-nem-született gyermeket szándékosan elvetél, vagy elvetéltet, emberi életet öl meg, mégpedig egy teljesen védtelen életet. Aki tehát teljes tudatossággal és szabad elhatározásból magzatot öl, súlyosan vétkezik. Mindazok, akik ebben segítkeznek, a kiközösítés egyházi büntetését vonhatják magukra. Azt is hangsúlyozza a pásztorlevél, hogy a megtermékenyített petesejt anyaméhbe való beágyazódását megakadályozó eszközök is emberi életet semmisítenek meg. Ezek az eszközök tehát nem állíthatók a fogamzásgátló eszközökkel egy sorba. Az a manapság elterjedt felfogás, hogy sérült gyermeket jobb az anyaméhben megölni, *embertelen nézet*. Ahogyan nincs joga senkinek sem már megszületett gyermeket osztályozni, hogy melyik „érdemes életre” és melyik nem, ugyanúgy a meg-nem-született gyermeket sem osztályozhatjuk ilyképpen.

3. A harmadik rész tárgya: az *egyház Istentől kapott küldetése az emberi élet védelmében*. A püspökök minden felelős személyt emlékeztetnek arra a feladatára, hogy olyan társadalom megteremtéséért fáradozzon, amelyben az anyák, apák és testvérek vállalni tudják felelősségüket a meg-nem-született életéért. Az ember élete olyan egyedülálló jó, mely felett senki sem rendelkezhet. Isten parancsa: „Ne ölj!” — az emberi együttélés alapja és az is marad. A házastársak védjék és őrzik a meg-nem-született életet, szeretetük-szerelmük gyümölcsét, akinek az életben szeretetükre van szüksége. Feladatuk életet ajándékozni, nem pedig megölni azt. A püspökök az állami, társadalmi élet vezetőihez és főleg az orvosokhoz fordulnak, akiknek hivatása — etikai, hivatásbeli feladatuknak megfelelően — az élet védelme és megőrzése. Az egyházközösségek híveit meg arra szólítják fel: ne hagyják magukra a gondokkal küzdő családokat! Jó példájukkal is nyújtsanak segítséget az élet védelmére, Isten ajándékának megőrzésére. (M. K.)

„KIZÁRT DOLOG!”

Az állam és az egyház között 1950-ben megkötött „szerződés” szerint a Budapesten működő egyetlen (!) egyházi fiúgimnáziumot piarista atyák tartják fenn. Évek óta kérvényezi a gimnázium igazgatósága egy harmadik párhuzamos osztály megnyitását engedélyezését. Évek óta hiába terjesztik elő kérésüket személyesen is. Kizárt dolog, mondják az Egyházügyi Hivatal illetékesei. Durva elutasítási módjukat nem szándékoznak nyilvánosságra hozni. Azt azonban igen, hogy a Miklós Imre által hangoztatott „apró lépések”, ezen a területen tapodtat sem mozdultak 38 éve, azaz a Rákosi rendszer által diktált „szerződés” létrehozatala óta. Ha az Egyházügyi Hivatal igényt tart az általa propagált „apró lépések” megvalósítására, illene itt is egy (-egy) lépést tenni. Különben nem kerülhető el az ítélet, hogy — ezen a téren — ma is fenntartják a Rákosi rezsim diktatúráját.

Cserkészélet

KIÁLLÍTÁS A CSERKÉSZETRŐL SZEGEDEN

Nemrégiben átfogó kiállítást rendezett a Szegedi Móra Ferenc Múzeum a régi magyar cserkészletről. Fényképek, dokumentumok, különböző tárgyi emlékek tárják a látogatók elé, hogy Magyarországon még az első világháború előtt szép számmal alakultak cserkészcsapatok, Európában az elsők között. A magyar mozgalom követte az alapító Baden Powell elveit, de érvényesítette az angol karitatív pedagógia tapasztalatait is. Külsőségeiben mindvégig hűséges maradt a katonás szellemhez, de pedagógiai lényege a közösség önkéntes és önzetlen szolgálata volt, melynek egyszerű szabályait az életvezetés erkölcsi normáit összefoglaló tíz törvény fogalmazta meg.

A cserkésznevelés több sarkalatos és nem egy módszere — az önkéntesség, az öntevékenység, a közösségi nevelés, a „csináld magad!” elve, a munkára nevelés, a különféle képességek gyakorlati kifejlesztése, a próbarendszer — a korabeli progresszív pedagógiából származott és ma is helytálló.

A kiállítás szemlélteti, hogy a cserkészlet, noha alapjában vallásos és nacionalista volt, liberális, demokrata és népies eszméket is közvetített a fiatalokhoz. A mozgalom nagy gondot fordított a hazafias nevelésre s arra, hogy a fiatalok megismerjék a parasztság életét, a népi kultúrát, egy-egy tájegység hagyományait.

A kiállítás néhány dokumentuma utal arra a hatásra is, amelyet a cserkészlet a mai magyar gyermekmozgalmra gyakorolt.

A „Hazai Tudósítások” (Budapest) beszámolójából

LEGYEN EURÓPÁBAN IS MAGYAR CSERKÉSZPARK

A fiatal magyar cserkészvezetők 1987 tavaszán megalakították a „Magyar Cserkészpark Egyesület”-et, miután a bonni cserkészvezetői konferencia hozzájárult ahhoz, hogy az európai kerület számára cserkészpark létesüljön. Ausztráliában, az Egyesült Államokban és Dél-Amerikában

ACÉLMISE

A magyar papság egyik nesztora, dr. Székely László, június 18-án ünnepelte a székesfehérvári papi otthonban első szentmiséje 70. évfordulóját, azaz acélmiséjét. A 94 éves jubilánst főpásztor, dr. Konkoly István szombathelyi megyéspüspök, levélben köszöntötte. A szentmisén jelen volt a községi plébános és mindazon plébániák kiküldöttei, ahol Székely László papi tevékenységét kifejtette. Az ünnepi szentbeszédet paptársa, szintén a papi otthon lakója, a jubiláns verseiből vett idézetekkel tűzdelte tele. Utólag kívánunk Laci bácsinak továbbra is testi és szellemi frissességet, amely eddigi életét jellemezte és Isten áldását arra az útszakaszra, amelynek végén ő maga vár ránk. Az alábbi szép versével köszöntjük a ritka jubilánst.

IMÁDSÁG SZEGÉNYSÉGÉRT

Nem kérlek, Uram, kincsek végett.
Nagyobbat kérek: szegénységet!
Ne hagyj aranytól megvakulni,
Rög-sínylő fűként elfakulni.
Ha munkám itt-ott siker érte,
Ne a földön fizess érte.
Míg szegény vagyok, taszigálnak,
Hibám fölött strázsát állnak,
Naponta hétszer megaláznak,
S neki üznek az Istenlázak.
Mit ér a lélek galamb-szárnya,
Ha egy aranyszál visszarántja?
Magamért és a lelkek végett
Hagyj sorsomnak a szegénységet.
Zörgetek, amíg meg nem adtad
S szerébe csak magadat hagyjad.

GYÉMÁNTMISE

Bendász István, kényszernyugdíjba küldött görögkatolikus esperes áldozópap, aki Beregszászon él (most Szovjetunió), 1988. február 12-én, magánlakásán, a nyilvánosság kizárásával mutatta be gyémántmiséjét az Úr dicsőségére.

már évtizedek óta saját parkjukban táboroznak és az őrsi foglalkozásukat is saját házukban tartják a magyar cserkészek.

A többi kontinensen élő magyarok anyagi áldozattal és közös munkával megvalósították álmukat. Most rajtunk, nyugat-európai magyarokon a sor, hogy közös erővel cserkészparkot teremtsünk, amely növeli az összetartozás érzését és amelyet minden európai magyar cserkész magának tekinthet. A park valamennyi csapattagunknak táborozási lehetőséget biztosítana és az egykori hárshegyi cserkészpark mintájára ott képezhetnének ki a jövő cserkészvezetőit.

Szervezetünk a müncheni bíróságnál szabályosan bejegyzett egyesület. A németországi adakozók pénzádományaitak leírhatják adójukból. Bankösszeköttetésünk: Ungarischer Pfadfinderpark-Verein e. V., Bayerische Hypotheken und Wechselbank München, Konto-Nr. 4410401881, BLZ 700 200 01.

A Cserkészpark Egyesület helyzetének alakulásáról és a befolyt adományokról időnként a sajtó hasábjain tájékoztatni fogjuk mindazokat, akik a szabad földön élő magyar ifjúság fejlődését és jövőjét szívükön viselik. Reméljük, hogy a benünk fiatal cserkészvezetőkben élő lelkesedés az európai magyar emigráció széles körében visszhangra talál, ügyünket sokan magukévá teszik és adományaikkal elősegítik a cserkészpark létrejöttét. Támogassuk ezt a nemes célt, hogy cserkészeink minél előbb saját parkjukban verhesék fel sátraikat!

Ungarischer Pfadfinderpark-Verein e.V.
Bülowsstr. 32, D-8000 München 80

Hírek - események

A spanyol püspökök be akarják vezetni a cigány nyelvet a liturgiába. „Az egyházak kötelessége gondját viselni a mintegy félmillió spanyol cigánynak, akik közül sokan már hátat fordítottak a katolikus egyháznak” — írják a spanyol püspökök. Lelkipásztori programjukból az is kiderül, hogy mindeddig csak egyetlen cigányt szenteltek pappá. A cigányok társadalmi beillesztésére szánt állami pénzügyi támogatást a püspökök elégtelennek tartják.

A Szovjet Tudományos Akadémia tagja, Dimitrij Lihacsov, az „Ogonjok” című hetilapnak adott interjúban elmondta, hogy szükségesnek tartja az egyház és az állam közötti párbeszédet. A Biblia kiadása fontos mind a hívők, mind az ateisták számára, — hangsúlyozta a szovjet történész, majd így folytatta: „Mi ugyan hazafiságra nevelünk anélkül, hogy ismernénk a régi, gazdag orosz irodalmat. Ezt pedig nem tudjuk megérteni a kereszténység ismerete nélkül. Tudomásul kell vennünk, hogy a kereszténység sem nem polgári, sem nem szocialista ideológia, hanem világnézet, amely etikai normákat hirdet a minden napok számára is. Oroszországot nem a fegyverek, hanem a Biblia tette kereszténnyé” — mondotta a szovjet történész.

Pünkösöd vasárnapján a mainzi dómban tartott prédikációjában Karl Lehmann mainzi püspök, a Nyugatnémet Püspökkari Konferencia elnöke beszélt a „New Age” (= Új korszak) elnevezésű vallási mozgalomról. Többek között a következőket mondotta: „Egyházunk gazdag történelmében megtalálhatók egy mély spiritualitásnak tapasztalatai és képviselői, úgy hogy nincs szükségünk arra, hogy guruk után szaladgáljunk. ... Bízunk kell a kereszténység által felkínált kincsek értékeiben, mint például az imában, szemlélődésben és az elmélkedésben. Az egyház kincsei modernebbek a legdivatosabb áramlatoknál — mondotta Lehman püspök.

Litvánia 3,5 millió lakosának 80 %-a katolikus. Mint ismeretes, Litvánia 1940-ben erőszakkal került a Szovjetunióba, mint tagköztársaság. Ekkor a papok száma kb. 1500 volt, azóta 680-ra csökkent. Mintegy 150 plébániának nincs papja.

A bécsi nagy tüntetés

Tiltakozásul Ceausescu „buldózer-politikája” ellen s az erdélyi menekültek megsegítésére Európaszerte, sőt az Egyesült Államokban is számtalan megmozdulás, társadalmi gyűjtési akció történt. Július 7-én például Strasbourgban az Európa Parlament is tárgyalta az erdélyi kisebbségek ügyét és tiltakozott Bukarest intézkedései ellen. Minderről pusztán terjedelmi okokból sem tudunk hasábjainkon beszámolni. Itt csupán egyet ismertetünk, azt a szolidaritás tüntetést, amelyet ugyancsak július 7-én este Bécs belvárosában az osztrák parlamentben képvisellel rendelkező valamennyi párt rendezett a veszélyben lévő erdélyi magyar és szász kisebbség mellett. A Stephans-dómnál összegyűlt tömeg előtt Erhard Busek, Bécs Néppárti alpolgármestere hangoztatta: „Az osztrák közvélemény nem nézheti szótlannul és tétlenül, hogy Erdély ősi kultúráját pusztulásra ítélik! Szolidaritást vállalunk azokkal a romániai népcsoportokkal, amelyeknek alapvető emberi jogait áttelepítéssel, földgyalúkkal és admi-

nisztratív elnyomással meg akarják semmisíteni. A román vezetés falvakat megsemmisítő programja léteben fenyegeti az erdélyi magyarokat és szászokat.”

A tüntetés után Hegyi György, bécsi magyar lelképásztor, a jelenlévő magyarokat csendes imádságra hívta meg a Stephans-dómba.

A nagy társadalmi megmozdulásról az osztrák televízió és rádió még az éjjeli műsorában beszámolt, a másnapi bécsi sajtó pedig, amely már hetek óta napirenden tartotta az ügyet, részletes, képes riportokat közölt.

KÖNYVESPOLC

szent a szentek búvkörében

Dr. Szántó Konrád OFM: Boldog Gizella első magyar királyné élete. Ecclesia Budapest, 1988.

István magyar fejedelemfi, a nyitrai dukátus urának házassága Gizella bajor hercegnővel nyilván politikai megfontolások eredményeként jött létre, de Szántó Konrád könyvének tanúsága szerint csakhamar egy szeretetben kötött szövetség fényes példaképe lett. Tehát arról szól ez a könyv, hogyan érett a gyermeklányka királynévá és szentté a szentek búvkörében: bátyja Szt. Henrik császár, nevelője Szent Wolfgang püspök, Szent István a férje és Szent Imre herceg a fia.

Szép kiállítású jó könyvvel örvendeztetett meg bennünket a szerző — tudós szerzetes Asszisi Szent Ferenc rendjéből — és a kiadó. A jubileumi esztendő Szent Istvánra emlékező és emlékeztető kiadványai közül is kiemelkedő munka a szent király boldogemlékeztető és szentként tisztelt feleségét, az első magyar királynét hozza hozzánk életközelségbe. (A borítólapon azonban már az apátnő tárja felénk kezét, az elmúlt évtizedek királynéi koronáját éppencsak érinti ujjával.)

Egy tudományos igénnyel és apparátussal megírt könyvvel van dolgunk, amely egyszersmind lelki olvasmányul is szolgál. A szerző meggyőző erővel rajzolja meg a hivatását Isten rendelésének elfogadó középkori „Úrasszony” sorsát — aki minden időknél szölcán hármas egységben valósította meg a nőnek teremtett ember lehetőségeit: a hitves és az anya szeretetben fogant, szerezteletet árasztó önatadását; a nő társi egyenjogúságát (ez Gizella esetében a helyzetéből adódó feladatok önelintzésében jutott kifejezésre); és a Krisztusban újjá születő magyar nép számára a megaláztatást is vállaló példaképet. S mindezt a történeti keretbe foglalva, az újabb kutatások eredményeit a szakember óvatosságával értelmezve, olvasmányos stílusban tárja elénk Szántó Konrád.

Jobbat nem ajánlhatunk az emlékező magyarnak, mint ezt a könyvet, melyből megtudja, hogy első királynénk „... hősiességéért áldott emlékét nemhogy nem tudta elsöpörni a századok szele, hanem egyre fényesebbre csiszolta az utókor hálás szeretete”.

Jákli István

rendi keretben történő működéséhez; elsősorban idős és beteg nővértársaikat fogják ápolni.

Az erdélyi menekültek megsegítésére a nyugat-németországi, köngsteini „Kirche in Not” katolikus segélyszervezet június végén 50 ezer dolláros gyorssegélyt juttatott el Magyarországra.

A budapesti Corvina Kiadónál megjelent „A keresztény művészet lexikona”, amely a nyugatnémet Herder Verlag (Freiburg) kiadású Lexikon Christlicher Kunst magyar fordítása, hazai szakemberek közreműködésével készült magyar vonatkozások kiegészítésével.

A német katolikus cserkészszövetség pünkösdkor tartotta vezetőképző táborát az NSZK-beli Westernohe-ban, amelyen 6000 cserkészvezető vett részt. A tábor résztvevőit II. János Pál pápa Casaroli bíboros-államtitkáron keresztül üdvözlötte.

A nyugatnémet püspökkari konferencia elnöke, Karl Lehmann püspök, a testület tavaszi ülése után úgy nyilatkozott, hogy előkészítették a világi hívők templomi prédikálására vonatkozó szabályzatot. E szerint mindkét nembeli világi hívek prédikálhatnak vasárnaponként a német katolikus templomokban pap-nélküli ige-istentiszteleteken és katechetikai jellegű oktatások keretében. (M. K.)

EGY MONDATBAN

● Paskai László bíboros, esztergomi érsek, bíborosi kinevezését követő első szentmiséjének prédikációjában kitért az erdélyi magyarságot fenyegető veszedelemre és felhívta a nemzetközi szerveket, tegyenek meg mindent az embertelen terv végrehajtásának megakadályozására.

● Keresztes Szilárd hajdudorogi görög-katolikus főpáztort Nyíregyházán ünnepélyes szentmise keretében iktatták be megyéspüspöki tisztébe.

● Lengyelországban a 35 éven aluliaknak kevesebb mint 1 (egy) százaléka tagja a Pártnak, de 94 százaléka van megkeresztelve.

● A dél-amerikai egyházat segítő Adveniat nevű német katolikus szervezet legutóbbi gyűjtése 125 millió DM-át eredményezett.

● A Szabad Európa Rádió augusztus 21-én a müncheni magyarság Szent István napi szentmiséjét közvetítette.

● A nicaraguai kormány újra betiltotta a katolikus rádióállomás működését.

● A csehszlovákiai hatóságok hozzájárultak 500 szerzetesnővér szerzetes-

Az élet könyvéből

ANGLIA

Halottaink. Imádkozzunk kedves halottainkért és gyászoló hozzátartozóikért. **bárá Bornemisza Gyula,** 1987. szept. 20-án, Londonban, 71 éves korában; **Mrs. Lakatos, szül. Szabó Mária,** 1987. szept. 12-én, Londonban, 66 évesen; **Schwab Antal,** 1987. szept. 19-én, Brightonban, 72 éves korában; **Hammer Jenő,** 1987. október 7-én, Birminghamban, 74 évesen; **Németh Kálmáné, szül. Pajter Margit,** 1987. október 26-án, South Croydonban, 61 évesen; **Vargyas Rudolph,** (South Croydon-i lakos) amerikai látogatása alatt 1987. októberében, 70 éves korában; **Weiner Zsuzs,** 1988. jan. 11-én, Londonban, 73 évesen; **Guzsits Istvánné, szül. Dongó Klára,** Telfordban, 90 éves korában; **Mrs. Howard, szül. Bodnár Andrea,** április 3-án, Londonban, 40 évesen; **Bánáthy Iaróné, szül. Gányi Ida,** május 26-án, Londonban, 63 éves korában; **Sebők Béla,** jún. 17-én, Watford, 62 évesen; **Barták János,** jún. 20-án, Hounslowban, 85 évesen; **Bumferd Valeria Gizella,** júl. 31-én, Londonban, 81 éves korában elhunyt. — Nyugodjanak békében!

AUSZTRIA

Az örök hazába költöztek: 1988. jan. 29-én, Újfalu Györgyné, szül. Szabó Mária, életének 81. évében. Földi maradványait Újfalu Györggyel közös sírba helyezték febr. 9-én, a Stammersdorf-i temetőben; **Csere Péter,** hosszabb betegeskedés után márciusban; **Barcsay Éva Mária, szül. Gelsey,** márc. 12-én, 82 éves korában váratlanul elhunyt. Temetési szertartása márc. 21-én történt. Földi maradványait Budapesten, a családi kriptába helyezték örök nyugalomra; **gróf Gyulai István** temetése ápr. 22-én, Neustift am Wald temetőben; **Kovács Ferenc,** ápr. 4-én, 67 éves korában. Temetése ápr. 15-én volt; **Ograjensek Ágoston,** ápr. 20-án, súlyos betegségben, 74 évesen hunyt el. Temetése ápr. 29-én a Zentralfriedhofban; **Juhász Károly** május 13-án temették, aki 48 éves volt; **Gacsek Margit** Charlotte APS nővér, május 29-én adta vissza nemest lelkét teremtőjének. Wien-Liesing-be temették; **Streit Ferencné** 72 éves korában. Június 13-án volt a temetése. Sokat dolgozott a magyar közösségben; **gróf Szapary Éva, szül. Szinnyey von Merse,** jún. 18-án, 67 éves korában, hosszú, súlyos betegségben a szentesi gyórával megerősítve elhunyt. Temetése Pottendorfban június 25-én volt. Engesztelő szentmisét jún. 28-án, a Deutsch Ordens templomban mutattunk be érte; **gróf Zichy Béláért** engesztelő szentmise áldozatát mutattunk be; **Dr. Globits Sebestyén,** életének 54. évében, július 3-án hirtelen elhunyt. Temetése július 12-én volt. P. dr. András végezte a szertartást; **gróf Pálffy József** a szentesiekkel ellátva, életének 84. évében, júl. 11-én hunyt el. Temetése Badenben, júl. 15-én történt. A rokonság nagy számban képviselte magát az engesztelő szentmisén, júl. 18-án, a Deutsch Ordens templomban; **Miketz Judit,** Miketz Tamás felesége, július 15-én Eisenstadtban elhunyt. Örök nyugalomra való helyezése Mattersburgban történt. — Az örök világhoz fényszedjük nekik!

Szentségi házasságot kötöttek: Május 19-én tartották esküvőjüket **Kiszely Károly** és **Gajdán Róza,** a Szt. Antal templomban. **Holló Ernő** és **Motil Irén** az USA-ból, Bécsben a Deutsch Ordenskircheben tartották esküvőjüket. Magyarországról jöttek szüleik és rokonok erre az ünnepi alkalomra. A házasságkötés utáni lakodalmi ebédet a Mátyás pincében, nagy jókedvvel fogyasztotta az ünnepi közösség. Hangulatos volt mindkét fél részére a testvéries együttlét, együtt ünneplés. Kívánunk a fiataloknak hosszú, békés és áldott életet!

Linz: A szentkeresztsgben részesültek: **Koresmáros Dániel József,** K. József és **Gulyás Erzsébet** fia, május 26-án. **Potlog Gabriella,** P. Demeter és Demény Erzsébet leánya, május 29-én. Isten áldása kísérje őket életútjukon!

Az örök hazába költözött Török István nyugdíjas honfitársunk (Zechmeisterstr. 19) 84 éves korában. — Nyugodjék békében!

FRANCIAORSZÁG

Lyon: Keresztelők: **Szegedi Benedek,** **Lyon. Kis Karoline,** Pernes les Fontaines. **Miniconi Julie,** M. Daniel és Takács Judit leánya, Echiroles. **Gyomai Malvina,** Tain Hermitage. — Kívánunk a boldog szülőknek gyermekeikkel sok örömet és a gyermekeknek életüket Isten áldását.

Esküvők: **Elekes István** és **Sermet Corinne,** Bourgoin-Jallien. **Virágh Rezső** és **Bouvier Pascale,** Grenoble. **Cosmano Joseph** és **Prohászka Christine,** Lyon. — Az új házasságok sok boldogságot!

Az örök hazába költöztek: **Reinitz Gamaleila,** sioni nővér, 89 évesen, Bayonneban. **Gerse Irén,** 86. életévében, Lyonban. **Strasser István,** 77. évében, Gordesben. **Várad-Szabó József,** 88 évesen, Lyonban. **Jouet-Pastré Laya,** szül. Bolza, 62 évesen, Chambéryben. **Lábadai József,** 57 évesen, Maconban. **Hegedűs József,** 77 éves korában, Echirolesben. **Kalocsa Sándor,** 50 évesen, Grenobleban. **Lippay Lúcia,** Miasszonyunk nővér, 92 évesen, Voironban. **Újvári Mihályné,** szül. Takács Julianna, 78 évesen, Espondeilhanban. **Farkas László,** 74 évesen, Echirolesben. — Nyugodjanak

Isten békéjében, az örök világhoz fényszedjük nekik!

Párizs: Keresztelés: **Járfás Olivier-Marc,** J. Bálint és Dubois Annie fia, június 11-én. **Házasság:** **Kocon Róbert** és **Blasig Sylvie-Corine,** szentségi házasságot kötöttek, július 2-án, Le Blanc-Mesnil-ben.

Az örök hazába költöztek: **Döményiné, szül. Périnai Mathilde,** Port-Marly-ban, 84 évesen, február 6-án. **Ribary Pál,** március 19-én, 78 évesen, Párizsban. **Füszfásné, sz. Raáb Gabriella,** márc. 26-án, 80 évesen, Párizsban. **Ajtay Erzsébet, sz. Jakab Lenke,** május 9-én, 84 évesen, Párizsban. **Desbordes Jenő,** ápr. 21-én, 82 évesen, Rouenben. **Bauer Mária,** április 28-án, 83 évesen, Noisy Le Sec-ben. **Tihanyi Miklós,** június 2-án, 65 évesen, Argenteuil-ben, v. **Zsombory József,** május 5-én, 93 évesen, Párizsban. **Gróf Crouy-Chanel Péterné, sz. báró szalai Barkóczy Margit,** június 23-án, 88 évesen, Párizsban. **Sipos Ferenc,** július 11-én, 83 évesen, Villeteuse-ben.

HOLLANDIA

Keresztelés: 1988. március 29-én szüle-

HALOTTAINK

BOTH PÁL HALÁLÁRA

Győri született 1924-ben, iparos család harmadik gyermekeként. Középiskolai tanulmányait a Premontrei rend gimnáziumában kezdte Keszthelyen és mint szalézi kispap Egerben érettségizett a cisztercita atyák Szent Bernát Gimnáziumában. A rend felozlatása után fizikai munkásként dolgozott. 56-ban több társával Olaszországba menekült és a szaléziak rendi főiskoláján, Monteortonban fejezte be teológiai tanulmányait. Pappászentelése 1960-ban volt Münchenben, az Eucharisztikus Világkongresszus napjaiban.

Papi működését a Szalézi Társaság különböző rendházaiban végezte. Rövid időt töltött Bánátnban is egy magyar plébánián. 1971-ben került Dániába magyar lelkésznek. Onnan látta el a Svédország déli részén élő magyarok lelki gondozását. Szorgalmasan látogatta a szórványban élő magyarokat. Különös gondja volt a kórházakban fekvő betegekre. A munkájával járó fárasztó utazások és a közép-európai ember számára szokatlan skandináv életforma miatt nem tudott beilleszkedni az új környezetbe. Az elszigetelődés nyomozó jelei mutatkoztak nála. Püspökének atyai gondoskodása és paptársainak testvéri segítségnyújtása sem tudta feloldani lelkében a bizalmatlanságot. A menekült emberre annyira jellemző nyugtalan élet után a jó Pásztornál találta meg lelkének nyugalomát. Áldozócsütörtökön halt meg a pécsi egyházmegye papjaként. RIP.

— confrater —

† HORVÁTH ISTVÁN pápai prelátus

1988. április 4-én adta vissza lelkét Welland magyar plébánosa Teremtőjének, szív-trombózis következtében. 1914. február 16-án született Sopronszécsényben. Ferences nagybátyja hívta meg Kanadába az ébredező papi hivatást. Teológiai tanulmányait Torontóban végezte, megélhetését kemény munkával maga teremtette elő. 1938-ban, mint egyetemi hallgató bekapcsolódik a wellandi magyar plébánia munkájába, 1939. június 3-i pappászentelése után az érsek odaküldi kaplannak, majd kinevezi plébánosnak. Ötven éven keresztül lel-

AZ OKTÓBERI RÓMAI ZARÁNDOKLAT

A zarándoklat hivatalos programja Rómában október 5-én, 11 órakor kezdődik a Szent Péter téren és október 8-án, 11 órakor főpapi szentmisével végződik a Szent Péter bazilikában.

(Részletes program a lelkészszégeken!) Az egyéni zarándokok igénybe vehetik, előzetes bejelentés után, a Szent István Házat: Via del Casaleto 481, I-00151 Roma. ☎ 06/537 3319 vagy a Villa Mater Redemptoris zarándokházat, Via Francesco Tamagno 38, I-00168 Roma. ☎ 06/627 7953.

tett Coonen Kinga, C. Marcel és Papp Il-dikó leánya. Május 22-én részeseit a keresztesség szentségében, Hoensbroek-ban. — Isten éltesse a boldog kis családot.

Előszólás: Május 15-én, Hengelóban járt először a szentáldozáshoz **Vékony Hedvig** és **Aliz.** A jó Isten áldása kísérje a kis előszólókat.

Halálozás: Április 28-án, fiatalon, 47 éves korában szelította magához a Mindenható, dr. Tarnai Csabánét, sz. **Meskó Idikót.** Május 3-án kísértük utolsó útjára.

NÉMETORSZÁG

Diekholzen: **Halálozás: Bíró György,** Bíró Ferenc fia, 37 éves korában, súlyos betegségben elhunyt. Gyászolják szülei és rokonai. — Nyugodjék békében!

Essen: **Halálozás:** Április 18-án meghalt **Záglér Antal.** Telkiben, Magyarországon temették. A megbodogultban Gara Mihályné, sz. Záglér Terézia, a Magyar Mészáros titkárnője, édesapját gyászolja. Június 14-én meghalt **Gulyás Györgyné, sz. Perjes Mária,** Úny községben, Esztergom megyében Magyarországon temették. Férje, Gulyás György, egy hónappal előbb halt meg. A megbodogultakban **Káplai Istvánné,** a Magyar Misszió alkalmazottja nővérét, illetve sógorát gyászolja. Június 20-án temették **Pécsett, Hornemann Júlia** hivatást, Voerde-i lakost. Hornemann-né hazament szabadságra és otthon érte a halál. Utolsó kívánásaira az volt, hogy otthon temessék el. — Nyugodjanak békében!

készkedett a Niagara félszigeten fekvő Wellandon. Ez alatt az idő alatt sokrétű lelképásztori, magyarsági és építőmunkát végzett. Egyszerű, igénytelen élete, segítőkészsége, adakozása és papi lelkülete miatt szerették és becsülték hívei. Temetésén rokonágán kívül az egyházmegye papsága, s a félsziget magyarsága nagy számmal gyűlt össze. Most az égből segíti magyar lelkész utódját és híveit.

Erő Sándor, plébános Welland, Kanada.

Desbordes Jenő emlékezete. Április végén temették Erdély szülöttét, akinek szépen csengő francia neve sejteti, hogy személyéhez érdekes származási történet fűződik. Francia családról van szó, amely Epernay környékéről került Erdélybe. A dédnagyapát két magyar miniszter Bécsben meghívta Magyarországra, hogy — champagne készítőik lévén — készítsék a nemes francia italt. A család három gyermekével át is költözött s a Hargita tövében megindult a természet. A kemény tél tönkretette az ültetvényt, az első és a második télen is. Belefáradva a kilátástalan küzdelembe, a család visszatért Franciaországba. A legfiatalabb Desbordes nem akart a családdal tartani és otthagyni menyasszonyát. Így lett Erdély egyik leg-híresebb családja, eljutva a társadalmi és politikai életben a bécsi közös parlamentig, a legelőkelőbb körökbe. Három generáció is váltotta már egymást, amikor közeledett a vörös hadsereg. Az akkor élő három testvér már elindult nyugatnak, egyik Kanadába, a másik Belgiumba, Jenő bácsi meg Franciaországban. Rouen környékén telepedett le. Ott zárja körül a La Maillerau nevű erdőseget a Szajna folyó nagy kanyarja. Régi királyi birtok. Ott volt Jenő bácsi Grand-Maitre, Lovas iskoláját sokan látogatták a löspárt környékbeli kedvelői. A magyarok mindig a legkedvesebb és szívesen látott vendégeknek számítottak. A cserkészekkel, kirándulók-kal ismételt járunk a nagy erdőben, amit Kis-Magyarország néven mutatott be mindenkinek. Alig volt lelkesebb híve a magyar ügynek nálánál. Eljött közel 200 kilométerrel a párizsi rendezvényekre, fáradság, áldozat nem számított semmit, ha magyarságot szolgálhatta. Temetésén látam, hogy mily nagyabecsült és közkedvelt egyéniség volt. Megszámlálhatatlan sokaság jött el végső Isten-hozzátótt mondan. Három lelkész együttes szentmiséje, búcsúztatók francia és magyar nyelven s mindkét nemzet zászlaja alatt kísérték Jenő bácsit az ősi templom bejáratával szemben lévő sírjába. Megtört szívű özvegye, gyermekei, barátai és tisztelői tekintenek utána fájó szívvel, de becsületesen, mélyen vallásos jellememberek sugárzó tekintetét víve magukkal emlékeztetül.

R. V.

Május 5-én újabb veszteség érte a párizsi magyar Kat. Missziót. **vitéz Zsombory József,** egy népes székely család sarja hunyta le a szemét, földi életének 93. évében, Párizsban. Sokszor elbeszélgettünk és elém tárult eseményekben gazdag hősies élete. Mint éppen csak érettségizett diák önként jelentkezik a frontra. Végigjárta a háború poklát, annak minden borzalmával. Sértetlenül érkezik haza megcsónkított hazájába. Spártai nevelése, amit a családjában kapott, erőse tette minden viszontagság elviselése ellen, melyben mély vallásos meggyőződése volt a lényeges faktor. A második világháború után neki is a vándorbot jutott. Algéria idegen lelkületű tere sem bénította. Kiváló naturalista emlékeztetőben hordta a tizenötézer lepke és bogár nevét s a növények kettős neve sem volt ismeretlen számára. Igazi törhetetlen hűségű magyar, ahogy csak egy székely vigyázhat ősi felszeker idegenben is! A Magyar Kat. Misszió tanácstagja volt egy időben. Szépen felkészülte, a jó Istenbe fogodkozva indult a nagy útra, a vágyott örök haza felé.

R. V.

Apróhirdetések

Németországban élő 20 éves magyar lány házastársat keres. Jelige: „Tengeren túl is”.

Magyar származású, diplomás nő (164/36) 10 éves kislányával keresi korban hozzáillő, intelligens férfi ismeretségi házas-ság reményében. „Házias, szerény, szolid” jellegre a kiadóba.

Orvos özvegye, budai szép otthonába szeretettel várna élettársul azt a becsületes, jóléti, 74 év körüli, jóméggel rendelésű, intelligens urat, aki hazatelepülni vágyik. „Nyugalom, béke” jellegre a kiadóba.

30 éves házasság és 9 évi magány után czúton keresi 60/176, magyar asszony, nemes gondolkodású, intelligens, italmentes, kizárólag korban hozzáillő férfi ismeretségi külföldön, vagy Németországban. Magyar, vagy német nyelvű, lehetőleg fényképes (vissza) válaszokat kérek. Csak házasság jöhet számításba. „Talan még nem késő” jellegre a kiadóhivatalba.

Münchenben bármilyen háztartási munkát gyermekfelügyeletet vállalom. Jelige: „Otlakás”.

Mannheimben élő r. k., 30/178, természet kedvelő, házias férfi, hűséges társat keres házasság céljából. Jelige: „Otthonra vágyó”.

Butik és szabó-javító szolgálat: Frankfurt, belv., 20.000 DM havi forgalom. Bér: 960 DM/havonta és mellékköltség.

Papír-írószerek szaküzlet: Frankfurt jó fekvés, 16.000 DM/hav. Bér: 300 DM inkl. havonta.

Toto-Lottó, újság üzlet: Frankfurt, ca. 40.000 DM forgalom/havonta. Bér: 1026 DM inkl./havonta.

CSIKY-STRAUSS ANDRÁS Vagyoni tanácsadás és ingatlanszolgálat 6000 Frankfurt 71, An der Herrenwiese 92 Telefon: (069) 35 84 46

Eladó a Kaposvár, Pacsirta utca 33 sz. családiház ingatlan, amely a „Rómahegy” városához legközelebbi lejtős területén található, erdővel, gyümölcsfákkal borított panorámás zöldterület. A telek nagysága 3672 m², lakóépület 90 m², pince és egyéb 30 m². A lakóház 16 éves, egyedi fűtésű, komfortos, de nincs befűtve. Viz, ipari áram bekötve, földgáz és telefon csatlakozás folyamatosan. Ország Lajos, Budapest XV., Szilacsányi Ferenc utca 22, ☎ 605 123.

Júniusban magyarul is megjelent **Tatjana Goriseva: Istenről beszélni veszélyes** c. nagysikerű, németül 16 kiadást megélt műve. A könyv magávalragadó tanúságtétel a filozófusnő megteréséről, az orosz emberről és társadalomról, a vallás jelentőségéről a mai Szovjetunióban. Ára kb. 10.— svájci frank + portó. 5 példánytól 10 %-os, 10 példánytól 15 %-os kedvezményt adunk. A korlátozott példányszám miatt ajánlatos a könyvre előjegyezni. Ungarisches Zentrum, Postfach 241, CH-6000 Luzern 6.

PÉNZT spórolhat meg, ha a szakember tanácsát igénybeveszi bankügyleteiben; korábbi kölcsönöd kedvezően leváltom; fogyasztói, autótvasárlási, telek, ház, öröklet-kölcsönöd megszerzem, ha önállósulni kíván, az állami kedvezményes hitellehetőségekről tájékoztatok.

CSIKY-STRAUSS ANDRÁS okl. közgazda, vagyoni tanácsadó 6000 Frankfurt 71, An der Herrenwiese 92 Telefon: (069) 35 84 46

A R T
DÉMÉNAGEMENTS S. A.
Szállítási vállalat
Szállítások beföldre és külföldre, tengerentúltra — légiszállítással is — költözködés, bútorraktározás, külföldi szállítmányoknál a vám elintézése.
Magyarországra is szállítunk!
Az összes keleti és nyugati államokba oda - vissza szállítunk.
Magyarországi képviselőnk:
Trans COOP, Honvéd utca 28
7400 Kaposvár, ☎ 0036 (82) 13 - 877.
Magyaroknak kedvezmény!
ART Déménagements S. A.
2 rte du Grand Lancy
CH - 1211 Genève 26
Telefon 0 22 / 43 36 32 (magyarul is!)
Privát cím: Keresztes László
58 rte de Vervier
CH - 1227 Carouge, GE
Telefon 0 22 / 42 98 36 este 7 óra után

● **HIRDETŐINK FIGYELMÉBE** ●
Hirdetéseket csak a hirdetési díj befizetése után tudunk közölni!

LAPZÁRTA UTÁN KAPUNK
a szomorú hírt, hogy
DR. EPERJES ERNŐ
érseki tanácsos,
a müncheni magyarok 30 éven át szeretett plébánosa, augusztus 25-én visszaadta lelkét Teremtőjének.
A következő számunkban méltatjuk és búcsúzzunk tőle.

Vasárnap, 1988. július 17. 20 óra
MAGYAR NÉPITÁNC ELŐADÁS
Hivatásos együttesek vendégszereplése. Magyar ételek és borok.
— Táncházt —
Festsaal Kolpinghaus St. Theresia
Hanebergstr. 8, München 19
(Jegyek a müncheni elővételi helyeken kaphatók.)
Helyfoglalás ☎ (089) 3 10 83 67 (este)

MAGYAR HENTESARÚ!

Jóminőségű árúinkat mindenhol ismerik!
RENDELJEN ÖN IS! HAZAI ÍZEK!

Friss töpörtyű	1 kg	16.—
Friss kolbász	1 kg	15.—
Füstölt kolbász	1 kg	18.—
Száraz kolbász	1 kg	20.—
Ha elégedett, mondja el barátainak!		
Orig. Pick-szalámi	1 kg	32.—
Orig. "Szegedi" paprikás szalámi		32.—
Finom "Debreceni"	1 kg	18.—
Paprikás "Pusztai" szalámi	1 kg	13.—
Krakau paprikával v. nélkül	1 kg	12.—
Fokhagymás sonkaszalámi	1 kg	18.—
Sonkaszalámi Pol. Art. 90 % sovány		22.—
Füstölt disznósajt paprikával	1 kg	12.—

Üzemünkben szeretettel várjuk!
Próbavásárlásnál 10 % árengedmény!
Szállítunk utánvétellel vagy számlára.

VIKTOR PÁL hentes-mester
7063 Weizheim, Lerchenstr. 29
Telefon (éjjel-nappal): (071 82) 67 36

"TÉTE NY" Ungarische Spezialitäten
— Inh.: O. Bayer —

Kreitmayrstr. 26 - 8000 München 2
Telefon: (0 89) 1 29 6393 és 4 30 44 98

NYITVATARTÁSI IDŐ:
csütörtökön, pénteken 8.30—18.00 óráig
szombaton 9.00—13.00 óráig.

Somlói juhfark		8.90
Balaton olaszrizling	1 liter	5.70
Balaton kéfrankos	1 liter	5.70
Debrő hárslevelű		6.80
Badacsonyi kéknyelű		7.20
Badacsonyi szürkebarát		7.30
Soproni kéfrankos		6.80
Villányi burgundi		7.30
Csopaki rizling		6.80
Zöldszilváni		7.30
Tokaji aszú 4 puttonyos		14.50
Tokaji aszú 3 puttonyos		12.50
Tokaji szamorodni		10.50
Vilmos kőtelepálka		24.50
Kecskeméti barackpálka		27.—
Cseresznyepálka		24.50
Kosher szilvapálka		32.—
Beverage Bitters (Unicum)	0.5 liter	16.—
Pick szalámi	1 kg	27.—
Csaba	1 kg	25.—
Gyulai	1 kg	23.—
Házi kolbász	1 kg	19.—
Disznósajt	1 kg	12.50
Véres- májas hurka	1 kg	12.50
Tarhonya, kockatészta	1/2 kg	3.80
Paprika káposztával	0.7 liter	4.90
Paprika káposztával	2 liter	10.50

A Tokaji-pincében kedves, vidám hangulat várja, kiváló magyar borok és pálinkák, Erdélyi Endre magyar és nemzetközi dalaival szórakoztatja Önt, családját és barátait. — Könnyen megtalálható: **Rotkreuzplatz 2, München 19**, az U1 végállomásánál, szemben a Kaufhoffal. Telefon: (0 89) 16 96 68. Nyitvatartás: 18—1 óráig.

Mindazon magyar és különösen erdélyi származású testvéreinkhez szól kérésünk, akik szülőföldjüktől távol élnek, de még el bennük a haza és testvéri szeretet, a lehetőségekhez mérten járuljanak hozzá a Magyarországra menekült földieink megsegítéséhez. Bármily kis adozatot Isten fizetésével megköszönünk. A hozzájárulást kérjük az alábbi bankszámlára küldeni: **OTP 540-800 1852-XVI-1. Jellege: „Hargita”**. — A megsegítő központ címe a következő: **Bp. Rákosszentmihály - Sasahalmi ref. egyházközség, H-1161 Budapest XVI, Budapesti út 82.**

Individuális pénzügyi tanácsadás

házépítés terén, pénzügyi befektetés Svájcban, diszkrét és biztos 15 % kamat. Aranyvásárlás havi 100 DM-től. Biztosítás! Tiefenweg 9, D-4830 Gütersloh. ☎ (052 41) 5 90 31, 10—12 és 14—18 óra között. Konrad.

MAGYAR BOROK, PÁLINKÁK NAGY VÁLASZTÉKBAN,

oleső áron raktárról. Kérje árlistánkat. **JOSEF UDVARHELYI ☎ (0911) 35 79 21** Virchowstr. 45 D-8500 Nürnberg 10

"INSTITUT MADELEINE"

Ön talán nem magányos, de ismerősei között bizonyára akad, aki az. Kérjük, adja át címünket bizalommal! Társkeresés, házasság — teljes diszkrécióval. — Kérje díjtalan tájékoztatónkat! Wegenerstr. 6, D-8000 München 45. Telefon (0 89) 3 11 66 22

M. SZERDAY - Metropolitan Buchhandlung

KÖNYV ÉS HANGLEMEZ		Sfr
Harsányi: Magyar Rapszódia		69.—
Gerald Paul: Te meg én		29.—
Fügedi: Kolduló barátok, polgárok, nemesek		23.—
Malonyai: A magyar nép művészete		1.290.—
1—5 kötetig		
Fábri: Az irodalom magánélete		27.—
Györfy: István király és műve		49.—
Tempfői: A befalazott Madonna		80.—
I.—II. kötet		
Ipolyi: Magyar Mytológia		80.—
(hasonmás kiadás)		
Tolkien: A Gürük Ura, I—III. kötet		48.—
Thackeray: Hiúság vására		38.—
Dreiser: Carrie drágám		25.—
és még sok ezer könyv és hanglemez kapható. * Kérje katalógusunkat — postai válaszkupon ellenében megküldjük.		
M. SZERDAY - Metropolitan Buchhandlung		
Teichweg 16, CH-4142 Münchenstein-Schw.		
☎ 0661/46 59 02, külföldről: 0041/61 46 59 02		

Fejős Ottó: MEGKÖVESEDTEK (1984)
és **ÁTTETSZŐ FÉNY (1986)** című verses kötetei kaphatók az Életünk kiadóhivatalában, kötetenként 21.— DM árban.

BÉLYEGGYŰJTŐK!
Minden magyar bélyeget hiányjegyzék alapján szállítunk! — Kérje ajánlatunkat! —
Specialitások: Levelek - Ritkaságok - Zeppelinrepülések - Tévényomatok - Különlegességek állandó vétele és eladása.
Kérje díjtalan készletjegyzékünket. Postacím: **TAL AG Abt. Philatelie Postfach 631, CH-9001 St. Gallen**

Kiadóhivatalunknál kapható könyvek
Mindszenty József: Napi jegyzetek. 480 o., vászonn. \$ 15.— DM 32.—
Mindszenty József: Hirdettem az Igét (1944—1975). — 300 oldal, vászonn. kötésben \$ 10.— DM 20.—
Mindszenty Okmánytár: Mindszenty tanítása. 313 old. \$ 8.— DM 15.—
Mindszenty Okmánytár: Mindszenty áldozata. 320 old. \$ 8.— DM 15.—
Mindszenty József: Esztergom a Prímások városa. 135 oldal. \$ 8.— DM 15.—
Vecsey József: Emlékezés Mindszenty bíboros édesanyjára. 255 oldal. \$ 8.— DM 15.—
Mindszenty Dokumentation: Ungarns Kirche im Kampf (II) 335 oldal. \$ 8.— DM 15.—
Der Prozeß. Mindszenty Dokumente. (Dr. Vecsey) 400 oldal. \$ 8.— DM 15.—
Közi Horváth József: Mindszenty bíboros, zsebkönyv. \$ 4.— DM 6.—
Az irodalom világa. Irodalomelméleti alapvetés, 100-nál több versillusztrációval, kb. 300 oldal, vászonn. kötésben \$ 10.— DM 20.—
Szállításnál + portoköltség.
Megrendelhető:
az **"ÉLETÜNK"** kiadóhivatalánál
Oberföhringer Straße 40
D-8000 München 81 W. Germany

HAZAI HENTESARÚ DM
1 kg Kolbász, füstölt, száraz 18.—
1 kg Kolbász, frissen füstölt 16.—
1 kg Véreshurka rizsával 12.—
1 kg Májasurka rizsával 12.—
1 kg Disznósajt 14.80
1 kg Tokaszalonna 10.80
1 kg Húsos vastagszalonna 14.—
1 kg Tepertő 16.—
1 kg Füstölt borda 12.—
1 kg Füstölt sonka 24.—
A szállítás utánvétele.
5 kilón felüli rendelésnél portmentes.
Külföldre nem szállítunk!
MICHAEL TAUBEL, Metzgermeister
Peter Rosegger Str. 3, 6710 Frankenthal/Pf.
Telefon: (062 33) 6 26 93

Rupp László hítes törvénytudós fordító, vállalt fordításokat magyarról németre és németről magyarra, 8000 München 1, Postfach 162, Telefon: (0 89) 53 02 35.

BÖRRUHÁZATI ÜZLET NYÍLT!
Nagy választékban kapható: nappa bőrből készült modern női kosztümök, több színben, háromnegyedes kabátok, szoknyák, nadrágok és férfi rövidkabátok, több színben. Magyaroknak 10 % árengedmény!
Majoros Terézia, München 2, Erzgebirgstr. 16 (Stieglmaierplatz közelében). Telefon: (0 89) 5 23 69 53. — Nyitvatartási idő: hétfőtől péntekig, 10—18 óráig, szombaton 9—13 óráig.

* **MEGJELENT!** *
TOLLAS TIBOR: VARÁZSKÖR
című új verseskötete, 194 oldalon képekkel, egyelőre csak füve.
Megrendelhető a Nemzetőr címen: Ferchenbachstr. 88, D-8000 München 50. Ára postaköltséggel: 25.— DM, az összeg egyidejű beküldésével (nem bankon át!)

Csontos, Gózon, Tolnay...
MAGYAR FILMEK VIDEON!
Kérésre információt küldünk!
ADÁMFI VIDEO, ☎ (02 41) 17 33 55
Postfach 29, 5100 Aachen

MAGYAR EGYHÁZI KÖNYVÚJDONSÁGOK
BIBLIA, Ó- és Újszövetségi Szentírás 48 DM
CHESTERTON: Pater Brown ártatlansága 7.80 DM
CHESTERTON: Pater Brown bölcsessége 7.20 DM
GUARDINI-PIEPER-RATZINGER-RAHNER-BATHASAR-VANIER:
A szeretetről, a legújabb Vigília-könyv 13.80 DM
FARKASFALVY: Testté vált a szó, Ev. Szt. János szerint 17.40 DM
HAMANN: Igy éltek az első keresztények 10.80 DM
Hozsanna. Teljes kottás népénekeskönyv 3.40 DM
LELOTTE: Beszélgetés a Mesterrel, ifjúsági imakönyv 12.90 DM
Női egyenjogúság, Feminista teológia, "Mérleg", 88/2 12.— DM
SZÁNTÓ: Boldog Gizella első magyar királyné élete 16.80 DM
SZEBENI-LUKÁCS: Boldogok, akik házában laknak. Szerzetesrendek Magyarországon képekben 39.60 DM
Szent István tisztelete. Életrajz és imák 4.30 DM
Új aranyhárfák. Versek gyülekezeti és családi alkalmakra 35.— DM
Zarandokkönyv, Lelkiolvásmányok, Misék, Gyónás, Kegyhelyek 4.25 DM
Megrendelést készítenek teljesíti a Katolikus Magyar Sajtó Munkaközösség német rövidítéssel KUPA, Distelfinkweg 21, D-8000 München 60, ☎ (089) 8 11 14 24
— Kérjen ingyenes árjegyzéket! —

ÉLETÜNK

Szerkesztőség és Kiadóhivatal
Oberföhringer Str. 40.
D-8000 München 81
Telefon: (0 89) 98 26 37 - 38

Felelős Kiadó:
a Magyar Kat. Főelkészítő.
Főszerkesztő: P. Szőke János.
Felelős szerkesztő:
Fejős Ottó.

Redaktion und Herausgeber:
die Ungarische Oberseelsorge,
Oberföhringer Str. 40.
8000 München 81.
Telefon: (0 89) 98 26 37 - 38.

Chefredakteur: P. János Szőke.
Verantw. Redakteur:
Ottó Fejős.

Abonnement: DM 20.— pro Jahr und nach Übersee mit Luftpost DM 30.—

ELŐFIZETÉS:

Az Életünk a helyi magyar lelkészek terjesztik, ők küldik szét és náluk is kell előfizetni!
Tengerentúlról, vagy ahol nincs magyar lelkész oda a kiadóhivatal küldi az újságot.

Előfizetési ár egy évre DM 20.— vagy ennek megfelelő valuta.
Tengerentúlról légipostával DM 30.—
Lapzárta: minden hónap 15-én.
Hirdetéseket csak 15-ig fogadunk el.
Postcheckkonto München:
Konto-Nr. 606 50-803 - BLZ 700 100 80
Kath. Ungarn-Seelsorge, Sonderkonto
Bankkonto: Bayer. Vereinsbank,
Konto-Nr. 145 837 - BLZ 790 202 70
Kath. Ung. Seelsorge "Életünk".
Erscheint 11mal im Jahr.
Druck: Danubia Druckerei GmbH,
Ferchenbachstr. 88 - 8000 München 50

Beilagenhinweis: zu dieser Auflage liegt zeitweise ein RUNDSCHREIBEN bei. — A kiadványhoz körlevelet mellékelünk.

ELŐFIZETŐINK ÉS HIRDETŐINK FIGYELMÉBE!

Befizetéseket, átutalásokat nem bankkontra, hanem postacsekkkontra kérünk. Kath. Ungarn-Seelsorge München, — Sonderkonto. Postcheckamt München, Konto-Nr. 606 50-803.

MEGJELENT! MEGJELENT!

GAÁL ZOLTÁN

(Győr, Lenin út 81. I. 2. 9024)
szerzői — szerkesztői kiadásában 2 kötetes könyve a pápai Pálos—Királyi Katolikus—Bencés — jelenleg Türr István Gimnázium, Pálos—Bencés templom és rendház történetéről.

A HELY SZELLEME... címmel (I. kötet), valamint 132 tanár és diák

ÉLETPÁLYÁK — ÉLETMŰVEK c. műve (II. kötet), összesen 800 oldal terjedelemben. Ára (együtt): 45.— DM

Megrendelhető a fenti címen, a könyv árának átutalásával a Győr-Sopron megyei Országos Takarékpénztár Igazgatósága címe: H-9002 Győr, Árpád út 38.

HIRDESSZEN AZ ÉLETÜNKBEN!

Hirdetési díjak 1986. november 1-től:
Apró- házassági-, általános hirdetés ára soronként (kb. 40 betű) DM 5.—
Jellege portóval DM 5.—
Külön kívánságokat esetenként árazunk.
Üzleti hirdetések soronként DM 8.—
Nagybetűs (kétsoros) sor DM 16.—
Keretben megkezdett 5 cm-enként DM 10.—

Kétféle hirdetés az összeg kétszerese. Egymásután háromszoros hirdetés esetén 10 % kedvezmény.

Egymásután hatszoros hirdetés esetén 20 % kedvezmény.
Egy évi hirdetés esetén 25 % kedvezmény.

A névvel megjelölt cikkek nem minden esetben felelnek meg a szerkesztőség véleményének. Kéziratokat nem örzünk meg és nem küldünk vissza.

Hivatalos órák a hirdetésekkel és az erdélyi segélyesomagokkal kapcsolatban: hétfőtől-péntekig, 10.00—15.00 óra között. Kérjük kedves olvasóinkat, hogy csak ez időben érdeklődjenek telefonon.

DIÓSZEGHY TIBOR, hítes tolmács és fordító, magyar-német és német-magyar. Németországban tanácsadás, állampolgársági és menekültügyi kérdésekben, valamint peres ügyekben segít. Dainlerstr. 249, D-4040 Neuss. Telefon: (021 01) 54 13 17.

Öreg ékszerek,
ezüst használati tárgyak,
komplett evőeszközök,
tálcák a K.u.K. időből
nagy választékban.

VÉTEL & ELADÁS!

Ludwig-Thoma-Str. 13
8183 ROTTACH-EGERN
Tel. 0 80 22/54 41

Janos Toth

Öreg ékszerek,
ezüst használati tárgyak,
komplett evőeszközök,
tálcák a K.u.K. időből
nagy választékban.

VÉTEL & ELADÁS!

Ludwig-Thoma-Str. 13
8183 ROTTACH-EGERN
Tel. 0 80 22/54 41

Janos Toth

IKKA ajándékszolgálat Magyarországra

Megjelent az új árjegyzék!

Árcsökkentés ca. 6,4 %!

Vámmentes azandékautókat, mélyhűtőket, mosógépeket, mosogatógépeket.

PÉNZÁTUTALÁSOK:
100.— DM = 2.874,32 Forint.

Befizetések: **MAGNUS GmbH „IKKA - Sonderkonto“**

Bad Vilbeler Volksbank, Konto - Nr. 10 4419 324, BLZ 518 613 25

KUPON

Kérem küldjék meg nekem az új árjegyzéküket.

Név:

utca:

lakóhely:

MAGNUS GmbH
6000 FRANKFURT / M. 56
Im Feldchen 35
Telefon (061 01) 4 77 12
Telex: 4 18026 reise-d

MAGNUS G.M.B.H.
INTERNATIONALE REPRÄSENTANTZ